

Hovedinstruks for Eksportfinansiering Norge (Eksfin)

Fastsatt av Nærings- og fiskeridepartementet, med ikrafttredelse 1. januar 2023
*Erstatter tidligere Hovedinstruks for Eksportfinansiering Norge (Eksfin) fastsatt av NFD
med ikrafttredelse 8. november 2022.*

INNHALDSFORTEGNELSE

Innholdsfortegnelse	2
Innledning.....	3
1 Instruksens formål, virkeområde og forhold til Økonomiregelverket.....	3
2 Eksfin sitt samfunnsoppdrag.....	3
2.1 Formål og mål	3
2.2 Organisasjonsform og tilknytning til staten	4
2.3 Roller og oppgaver for Eksfin	4
3 Fordeling av myndighet og ansvar og styringsdialog mellom NFD og Eksfin	6
3.1 Departementets myndighet og ansvar	6
3.2 Eksfins myndighet og ansvar.....	6
3.2.1 Eksfins styre.....	7
3.2.2 EksfinS administrasjon	8
3.3 Styringsdialogens form og innhold.....	8
3.4 Samarbeid med andre departementer og virksomheter	8
4 Eksfins risikorammer	9
4.1 Håndtering av kredittrisiko i eksportkreditordningen	9
4.2 Balansekrav for garantiordningene.....	9
5 Krav til virksomhetens interne styring	9
5.1 Krav til systemer, rutiner og styringsprosesser	9
5.2 Finansiering og regnskap	10
5.2.1 Finansieringsmodell	10
5.2.2 Årsrapport inkl. regnskapsprinsipp og revisjon	11
6 Nasjonalt og internasjonalt regelverk.....	12
Vedlegg.....	14
6.1 Unntak fra Økonomiregelverket.....	14

INNLEDNING

Hovedinstruks for Eksportfinansiering Norge (Eksfin), heretter Hovedinstruksen, er fastsatt av Nærings- og fiskeridepartementet (NFD) i henhold til Reglement for økonomistyring i staten og Bestemmelser om økonomistyring i staten (Økonomiregelverket). Endringer i Hovedinstruksens punkt om Eksfins risikorammer samt øvrige endringer som har vesentlige økonomiske eller administrative konsekvenser, skal forelegges Finansdepartementet før implementering.

Eksfin er en statlig forvaltningsbedrift underlagt NFD. Eksfin forvalter finansieringsordninger på vegne av staten i hovedsak for å fremme norsk eksport. Eksfin ble operativ 1. juli 2021, jf. kongelig resolusjon 20/9891 og Stortingets vedtak i samsvar med Innst. 600 S (2020-2021) og Prop. 195 S (2020-2021). Eksfin har overtatt forvaltningen av rettigheter og forpliktelser under de låne- og garantiordningene som tidligere ble forvaltet av Eksportkreditt Norge AS og Garantiinstituttet for eksportkreditt (GIEK).

Styringen av Eksfin skal følge Økonomiregelverket med de tilføyelser og presiseringer som framgår av Hovedinstruksen, *Regelverk for Eksportfinansiering Norge (Eksfin) sine ordninger* og *Retningslinjer for forvaltningen av selskaper hvor staten har eierinteresser som følge av misligholds- og gjenvinningssaker i Eksportfinansiering Norge (Eksfin)* og det årlige tildelingsbrevet. De tre førstnevnte styringsdokumentene utfyller hverandre, da de regulerer ulike forhold ved styringen.

I tillegg til dette vil det være avtaler mellom Eksfin og NFD som regulerer lån fra staten i forbindelse med at Eksfin benytter seg av trekkfullmakt under en garantiordning. Det er i dag én avtale mellom Eksfin og NFD, nemlig *Avtale om lån for å tilføre likviditet til utbetalinger under Alminnelig garantiordning mellom Eksportfinansiering Norge (Eksfin) (Låntaker) og Nærings- og fiskeridepartementet (NFD) (Långiver)*.

Riksrevisjonen skal ha kopi av Hovedinstruksen.

1 INSTRUKSENS FORMÅL, VIRKEOMRÅDE OG FORHOLD TIL ØKONOMIREGELVERKET

Formålet med Hovedinstruksen er å klargjøre fordelingen av myndigheten og ansvaret mellom departementet, virksomheten og styret og fastsette krav til virksomhetens drift, systemer, rutiner og styringsprosesser inkl. risikorammer. Videre gir Hovedinstruksen en samlet oversikt over Eksfins oppgaver og styringsdokumenter.

Hovedinstruksen skal også angi forholdet til Økonomiregelverket. Eksfin skal følge krav i Økonomiregelverket, med unntak, presiseringer og tilføyelser som fremkommer i Hovedinstruksen. En uttømmende liste over Eksfins unntak fra Økonomiregelverket som er innvilget av DFØ fremgår i vedlegg.

2 EKSFIN SITT SAMFUNNSOPPDRAG

2.1 FORMÅL OG MÅL

Hovedinstruks for Eksportfinansiering Norge (Eksfin)

Formålet til Eksfin er effektiv forvaltning av finansieringsordninger for verdiskapende eksport¹.

Samfunns målet er størst mulig verdiskapende eksport.

Brukermålet er konkurransedyktige eksportører.

2.2 ORGANISASJONSFORM OG TILKNYTNING TIL STATEN

Eksfin er en statlig forvaltningsbedrift. Som forvaltningsbedrift er Eksfin del av staten som juridisk person og del av statens juridiske enhet. Det innebærer at staten har et økonomisk og juridisk ansvar for virksomheten og at næringsministeren er politisk og konstitusjonelt ansvarlig for Eksfins virksomhet. Eksfin er underordnet næringsministerens instruksjons- og omgjøringsmyndighet.

Det vises for øvrig til forvaltningslovforskriftens § 21 a om at låne- og garantivedtak ikke er å anse som enkeltvedtak og dermed at det ikke er adgang å klage til NFD. Forskriftsbestemmelsen er ikke til hinder for at NFD eller andre oppdragsgivere kan fastsette at det likevel er klageadgang på enkelte beslutninger.

2.3 ROLLER OG OPPGAVER FOR EKSFIN

I tabellen nedenfor er en oversikt over Eksfins roller og oppgaver.

Rolle	Oppgave	På vegne av og regulert av
Forvalter	Eksportordninger: <ul style="list-style-type: none">• Eksportkredittordningen• Alminnelig garantiordning• Garantiordning for investeringer i og eksport til utviklingsland (U-landsordningen)	NFD. <i>Regelverk for Eksportfinansiering Norge (Eksfin) sine ordninger.</i>
Forvalter	Markedsmessige ordninger uten krav til eksport: <ul style="list-style-type: none">• Det midlertidige skipsfinansieringstilbudet<ul style="list-style-type: none">○ Lånetilbud for kjøp av skip fra verft i Norge til bruk i Norge²○ Garantiordning for kjøp av skip fra verft i Norge til bruk i Norge (Skipsgarantiordningen)• Garantiordning for byggelån til skip, fartøy og innretning til havs (Byggelånsgarantiordningen)• Garantiordning for kraftintensiv industris kraftkjøp (Kraftgarantiordningen)	NFD. <i>Regelverk for Eksportfinansiering Norge (Eksfin) sine ordninger.</i>

¹ Fastslått i NFDs Prop. 1 S (2020-2021).

² Teknisk sett er lånetilbudet ikke en egen låneordning. Tilbudet er en del av eksportkredittordningen. Eksempelvis dekkes utlån av samme utlånsfullmakter gitt av Stortinget.

Hovedinstruks for Eksportfinansiering Norge (Eksfin)

Rolle	Oppgave	På vegne av og regulert av
Forvalter	Midlertidige garantiordninger, med støtteelement: <ul style="list-style-type: none"> • Midlertidig lånegarantiordning ifm. høye strømpriser • 	NFD. <i>Regelverk for Eksportfinansiering Norge (Eksfin) sine ordninger.</i>
Forvalter	<ul style="list-style-type: none"> • Eierinteresser under de enkelte garantiordningene som følge av misligholds- og gjenvinningssaker 	NFD. <i>Retningslinjer for forvaltningen av selskaper hvor staten har eierinteresser som følge av misligholds- og gjenvinningssaker i Eksportfinansiering Norge (Eksfin).</i>
Forvalter	Oppfølging av ordninger under avvikling (løpende garantiansvar og gjenstående krav): <ul style="list-style-type: none"> • Lånegarantiordningen (midlertidig) • Midlertidig garantiordning for luftfarten • Midlertidig garantiordning for re-forsikring av kredittforsikring • Midlertidig refsikringsordning for garantier stilt til reisegarantifondet • Midlertidig lånegarantiordning ifm. krigen i Ukraina • Gammel alminnelig ordning • Portefølje av gamle særlige garantiordninger 	NFD. <i>Regelverk for Eksportfinansiering Norge (Eksfin) sine ordninger.</i> Lånegarantiordningen reguleres i hovedsak av egen forskrift og er delegert av FIN.
Forvalter	<ul style="list-style-type: none"> • Anbudsgarantiordningen 	Statens investeringsfond for næringsvirksomhet i utviklingsland (Norfund) og UD. Reguleres i hovedsak av Retningslinjer for anbudsgarantiordningen av 1. juli 2021.
Forvalter	<ul style="list-style-type: none"> • Beredskapsordning for statlig varekrigsforsikring 	NFD. Reguleres i hovedsak av Retningslinjer for sekretariatsfunksjoner knyttet til lovhjemlet beredskapsordning for statlig varekrigsforsikring (BSV), fastsatt av NFD 1. juli 2021.
Rådgiver og utredningsstøtte	<ul style="list-style-type: none"> • Videreutvikle det internasjonale regelverket om eksportfinansiering i samråd med NFD • Fagorgan i eksportlån,-garanti- og -politiske spørsmål inkl. kompetanse om andre lands tilbud og næringslivets behov for finansiering • Forhandle om gjenvinning, både i Parisklubben og bilateralt, og fremskaffe det nødvendige tallmaterialet og forestå gjennomføringen av inngåtte bilaterale avtaler. 	NFD. UD for Parisklubben.

Eventuelle nye forvaltningsoppgaver fra andre departement må avklares med NFD. Der andre departement har delegert oppgaver til Eksfin må det fremgå av de enkelte regelverkene for oppgavene hvordan Eksfin skal kompenseres for merutgifter ved forvaltning

av ordningen eller oppgaven. Eksfin skal ha oppdatert oversikt over alle dokumenter hvor andre oppdragsgivere har gitt føringer vedrørende forvaltning av oppgaver som ikke reguleres i NFDs styringsdokumenter. Oversikten skal sendes til NFD årlig og ved behov.

3 FORDELING AV MYNDIGHET OG ANSVAR OG STYRINGSDIALOG MELLOM NFD OG EKSFIN

3.1 DEPARTEMENTETS MYNDIGHET OG ANSVAR

NFD har det administrative og faglige ansvaret for etatsstyringen av Eksfin. Andre departement som har delegert oppgaver til Eksfin må sørge for at det avklares hvordan kostnadene for administrasjon og tiltaket/ordning skal dekkes. Det skal utarbeides egne tildelingsbrev i samråd med NFD, hvor ansvar, mål, resultatkrav og rapporteringsrutiner fastsettes. Finansielt rammeverk og regnskapsføring skal avklares i samråd med NFD.

NFD har ansvar for å samordne styringen av virksomheten. I saker der Eksfin utøver myndighet etter delegasjon fra andre departementer, eller i medhold av lov eller forskrift som administreres av andre departementer, er Eksfin likevel underlagt vedkommende departements styrings- og instruksjonsmyndighet.

NFDs oppfølging av Eksfin ivaretas gjennom styringsdialogen mellom Eksfin og NFD. NFD har ansvar for å gjennomføre evaluering av Eksfin.

Eksfins regionale tilstedeværelse

Eksfin skal ha regional tilstedeværelse i viktige eksportregioner, inkl. regioner som har eksportmuligheter og vekstpotensial. De ansatte vil kunne jobbe på hele virksomhetens arbeidsfelt, og særlig følge opp kundekontakt, veiledning, følge utviklingen i næringslivet, kompetansebygging og kunnskapsoverføring til resten av organisasjonen. Styret i Eksfin har et helhetlig ansvar for organisasjonen inkl. den regionale tilstedeværelsen, som er en integrert del av virksomheten og fullmaktstrukturen som delegeres av styret.

Eksfin skal ha regional tilstedeværelse i Ålesund og Stavanger, med minimum to årsverk på hvert sted. Eksfin skal dele lokaler med Innovasjon Norge. Eksfin har fullmakt til å oppskalere den regionale tilstedeværelsen dersom det vurderes som forsvarlig, ønskelig og innenfor gjeldende budsjett. Vurdering av ev. oppskalering må utføres i samråd med Innovasjon Norge.

Den regionale tilstedeværelsen vil evalueres av NFD for å ev. gjøre endringer fra og med 2025. Evalueringen skal ta sikte på oppskalering til mellom 10 og 20 årsverk totalt for regional tilstedeværelse over tid. Det legges til grunn i evalueringen at det skal opprettholdes et sterkt fagmiljø i Eksfin samtidig som den skal se på balansen mellom antall steder og antall ansatte på hvert sted.

3.2 EKSFINS MYNDIGHET OG ANSVAR

3.2.1 EKSFINS STYRE

Eksfin ledes av et styre oppnevnt av NFD. NFD delegerer myndighet årlig gjennom tildelingsbrevet og flerårig gjennom Hovedinstruksen.

Styret har ansvar for:

- god strategisk og operasjonell styring i et flerårig perspektiv
- å utvikle mål, og påse at Eksfin har god måloppnåelse, effektiv ressursbruk og overholder lover og regler
- å ansette administrerende direktør
- å drive virksomheten i tråd med bestemmelser fastsatt i eller i medhold av lov og forskrift, styringsdokumenter for Eksfin og i tråd med Stortingets vedtak og forutsetninger
- å påse at Eksfin har effektiv intern styring og kontroll
- beslutninger i låne- og garantisøknader og krav om erstatning, samt fastsette vilkår
- å ivareta budsjett, regnskap og økonomi for øvrig
- å ivareta rapportering til overordnede myndigheter

Ansettelse av administrerende direktør

Administrerende direktør i Eksfin er ansatt i en åremålsstilling med varighet på seks år, med mulighet til én gangs forlengelse. Styret fastsetter instruks for administrerende direktør, herunder myndighet og ansvar. Ansettelsesforholdet reguleres i standard lederlønnskontrakt for åremålsstillinger, med ev. justeringer. Årlig kontrakt signeres av administrerende direktør som arbeidstaker. Styret i Eksfin har fullmakt til å signere på vegne av staten som arbeidsgiver og NFD stadfester avtalens gyldighet.

Delegasjon av avgjørelsesmyndighet

Styret kan delegere myndighet til administrerende direktør. Styret skal fastsette interne instruks som regulerer ansvarsforholdet mellom styret, administrerende direktør og selskapets øvrige ledelse. Styret kan også ved garantigivingen delegere avgjørelsesmyndighet til private finansinstitusjoner som det deles ansvar med.

Styrets medlemmer

Eksfins styre skal bestå av minst fem og maksimalt syv medlemmer oppnevnt av NFD (inkl. styreleder). I tillegg til dette kan et flertall av de ansatte kreve at ytterligere to styremedlemmer velges av og blant de ansatte. De ansatte kan velge én vara for hver av sine representanter, som deltar på vegne av hovedrepresentanten hvis vedkommende ikke får deltatt i styremøtet. Styrets medlemmer oppnevnes for inntil to år av gangen. Godtgjørelsen til styremedlemmene og varamedlemmer fastsettes av NFD. Ordinær politiattest skal være tilfredsstillende for styremedlem og varamedlem i styret jf. forskrift om behandling av opplysninger i politiet og påtalemyndigheten (politiregisterforskriften) § 34-17. Dette skal NFD undersøke i sin styrevalgsprosess. Eksfin har ansvaret for dette for styremedlemmer valgt av og blant de ansatte.

Styrets beslutningsdyktighet

Styret er beslutningsdyktig når mer enn halvdel av medlemmene er til stede. Har noen forfall og det finnes varamedlem, skal varamedlemmet innkalles. Ved stemmelikhet er styreleders stemme avgjørende.

Styrets møter

Styret møtes så ofte som styrets leder finner det nødvendig, eller når det kreves av to andre styremedlemmer. Det føres protokoll fra styrets møter.

Styreevaluering

Styret skal hvert år gjennomføre en styreevaluering. Styreevalueringen skal blant annet omfatte vurderinger av hvordan habilitetskonflikter er løst og hvordan dette har påvirket styrets arbeid og effektivitet. Dersom styret finner det hensiktsmessig, skal evalueringen oversendes NFD.

3.2.2 EKSFINS ADMINISTRASJON

Administrerende direktørs oppgaver og ansvar

Administrerende direktør skal stå for ledelse av den daglige drift i samsvar med de retningslinjer og pålegg som styret gir. Administrerende direktør har ansvaret for at styrets vedtak effektueres. Med styrets samtykke, kan administrerende direktør delegerer myndighet til andre av Eksfins ansatte. Dette gjelder også hvem som skal lede administrasjonen i administrerende direktørs fravær.

Ansettelsesforhold

Eksfins ansatte er statsansatte, og Eksfin skal følge alminnelige bestemmelser for statsforvaltningen, med mindre særlige unntak er gitt. Eksfins personale ansettes i tråd med statens personalreglement. Ordinær politiattest for personer som skal ansettes i enkelte stillinger skal være tilfredsstillende (jf. politiregisterforskriften § 34-17). Eksfin har ansvaret for å undersøke dette i ansettelsesprosesser.

3.3 STYRINGSDIALOGENS FORM OG INNHOLD

Den formelle styringsdialogen mellom departementet og Eksfin består av følgende hoveddokumenter:

- Styringsdokumenter (som omtalt i innledningen i Hovedinstruksen)
- Eksfins årsrapport,
- Eksfins øvrige faste rapportering,
- NFDs tilbakemelding på rapporteringen, og
- NFDs referater fra etatsstyringsmøtene med Eksfin og eventuelt andre møter hvor NFD gir styringssignaler.

Styringssignaler skal dokumenteres. Etatsstyringsmøter skal utgjøre det formelle forumet for styring mellom NFD og styret. Innkalling til etatsstyringsmøtene rettes til styrets leder. Administrerende direktør har også rett til å delta i etatsstyringsmøtene. Antall planlagte etatsstyringsmøter og alle rapporteringskrav skal framgå av tildelingsbrevet. Eventuelle andre møter av styringskarakter mellom NFD og Eksfin inngår imidlertid også i styringsdialogen.

Eksfin plikter å informere NFD umiddelbart ved vesentlige avvik, inkl. om frister eller forventet kvalitet ikke kan overholdes, og om saker med mulig mediemessig eller politisk interesse.

3.4 SAMARBEID MED ANDRE DEPARTEMENTER OG VIRKSOMHETER

Eksfin skal samarbeide med andre relevante aktører i det næringsrettede og eksportrettede virkemiddelapparatet, herunder Innovasjon Norge og resten av aktørene i Team Norway. Det gjelder bl.a. å kjenne godt til hverandres tilbud og ha henvisningskompetanse. Det er også viktig å samarbeide om å gjøre tilbudet kjent og tilgjengelig for små og mellomstore bedrifter (SMB)³ og bedrifter innen fastlandsnæringer.

I saker hvor Eksfin vurderer at gjenvinningsarbeidet innebærer handels-/utenrikspolitiske aspekter, skal Eksfin konferere med NFD og Utenriksdepartementet.

4 EKSFINS RISIKORAMMER

4.1 HÅNTERING AV KREDITTRISIKO I EKSPORTKREDITTORDNINGEN

Alle utlån eller deler av lån under eksportkredittordningen hvor risiko ikke er avdekket gjennom Eksfins garantiordninger, skal være garantert enten av statlige eksportgaranti-institusjoner og/eller finansinstitusjoner med god rating i henhold til gjeldende kredittretningslinjer for Eksfin. Det vises til *Regelverk for Eksportfinansiering Norge (Eksfin) sine ordninger* for krav til minimum ratingnivå for garantistene.

Eksfin kan som alternativ til garanti sikre små lån og mindre deler av store lån til utviklingsland og fremvoksende økonomier med sikkerhet i kontantdepot.

Eksfin skal ha en policy for håndtering av kreditt risiko under eksportkredittordningen i henhold til følgende føringer:

1. Måltallet for årlig maksimalt kreditttap settes til 0,02 pst. (2 basispunkter) av porteføljen. På bakgrunn av at porteføljen under eksportkredittordningen er forholdsvis liten og med et begrenset utvalg av låntakere og garantister, vil tilfeldig variasjon kunne slå ut slik at kreditttap kan bli både vesentlig større og mindre enn det som følger av misligholdsstatistikk og forventede tap basert på store porteføljer.
2. Eksponering mot en enkelt garantist skal ikke overstige 15 pst. av totalporteføljen. Grensen gjelder ikke for lån der risiko dekkes av Eksfins garantiordninger.
3. Innenfor rammene av statens føringer kan Eksfin godkjenne motparter, fastsette kredittammer per garantist og avgjøre den enkelte utlåns sak.

4.2 BALANSEKRAV FOR GARANTIORDNINGENE

Det er balansekrav for alle garantiordningene, foruten midlertidige garantiordninger med støtteelement. Garantiordningene med balansekrav skal enkeltvis gå i balanse på lang sikt. Det vises til *Regelverk for Eksportfinansiering Norge (Eksfin) sine ordninger* for nærmere føringer knyttet til balansekravet og særvilkår for den enkelte ordning.

5 KRAV TIL VIRKSOMHETENS INTERNE STYRING

5.1 KRAV TIL SYSTEMER, RUTINER OG STYRINGSPROSESSER

Eksfins styre har ansvar for at virksomheten har effektiv intern styring og kontroll.

³ Definert som bedrifter under 100 ansatte, jf. [Strategi for små og mellomstore bedrifter](#).

Eksfins internkontroll skal utformes og gjennomføres slik at den gir rimelig grad av sikkerhet for at virksomheten når de mål som er fastsatt, har en effektiv drift, pålitelig rapportering og at lover og regler følges. Internkontrollen skal være tilpasset Eksfins egenart og være basert på risiko og vesentlighet. Systemer, prosesser og rutiner for internkontroll skal kunne dokumenteres. Eksfin skal forankre ambisjonsnivået for internkontroll hos NFD. Eksfin skal i styringsdialogen rapportere om internkontrollen er tilfredsstillende opp mot forankret ambisjonsnivå og om ambisjonsnivået bør endres.

Internrevisjon

Eksfin skal ha internrevisjon. Internrevisjonen skal organisatorisk være knyttet til og rapportere til Eksfins styre.

Eksfin skal sende kopi av internrevisjonsinstruks til NFD til orientering. Øvrige internrevisjonsdokumenter som NFD skal ha kopi av, avklares i styringsdialogen mellom NFD og Eksfin. Alle internrevisjonsdokumenter som NFD skal ha kopi av, skal først ha blitt behandlet i styret. NFD kan videre be om at eventuelle internrevisjonsdokumenter av særskilt interesse presenteres mer utfyllende i møte med internrevisor og Eksfin.

Sikkerhet og beredskap

Arbeidet med sikkerhet og beredskap skal tilpasses virksomhetens egenart, risiko og vesentlighet. Eksfin skal gjennomføre og ta lærdom av øvelser. Styringsdokumenter og planverk skal oppdateres med utgangspunkt i evaluering av hendelser og øvelser.

Eksfin skal ha god styring og kontroll med informasjonssikkerheten i samsvar med relevante mål i nasjonal strategi for digital sikkerhet og tiltaksplan. Arbeidet med digital sikkerhet skal forebygge IKT-sikkerhetshendelser som kan forårsake alvorlig skade i egen virksomhet eller hos andre. Eksfin har ansvar for å forebygge og håndtere digitale angrep i egen virksomhet og for å dele informasjon om digitale angrep med departementet og relevante samarbeidspartnere. Eksfin skal redegjøre for arbeidet med sikkerhet og beredskap i årsrapporten.

Statlig varekrigsforsikring

Departementets mål innen næringsberedskap er å bidra til at næringslivet er i stand til å levere de varer og tjenester samfunnet etterspør også i kriser. Eksfin skal i arbeidet med statlig varekrigsforsikring understøtte denne målsettingen og arbeide systematisk med å forebygge uønskede hendelser som kan hindre måloppnåelse.

5.2 FINANSIERING OG REGNSKAP

5.2.1 FINANSIERINGSMODELL

Eksportkredittordningen

Eksportkredittordningen skal i sin helhet finansieres ved bevilgning over statsbudsjettet. Utlån finansieres ved trekk i statskassen, og avdrag, renter og gebyrinntekter skal tilbakeføres til statskassen. Midler til administrasjon av eksportkredittordningen bevilges av Stortinget.

Garantiordninger med balansekrav

Garantiordningene er statlige fond. Et statlig fond er en formuesmasse som regnskapsmessig er atskilt fra statens øvrige midler og der anvendelsen er bundet til et nærmere fastsatt formål med varighet ut over ett budsjettår. Inntekter under den enkelte garantiordning innbetales til ordningens konti i Norges bank, og utgifter utbetales fra ordningens konti. På denne måten skal garantiordningene være selvfinansierende. Stortinget fastsetter gjennom de årlige budsjetter rammer for administrasjonskostnadene tilknyttet garantiordningene.

Eventuelle unntak fra normalvilkåret om selvfinansiering må godkjennes ved uttrykkelig stortingsvedtak, jf. Økonomiregelverket pkt. 8.2.3. Dersom det i en periode ikke er tilstrekkelig likviditet i den enkelte ordning til å dekke utbetalinger med opparbeidet kapital under en garantiordning, kan etaten trekke opp lån fra statskassen ved trekkfullmakter som innvilges av Stortinget. Dersom det er sannsynlig at opptrekk av lån ikke vil kunne tilbakebetales, skal budsjettmessig håndtering av ev. underdekning fremmes som egen budsjettsak.

Garantiordninger med støtteelement

Garantiordningene med støtteelement er midlertidige ordninger for å avbøte konsekvenser av koronakrisen og krigen i Ukraina. Stortinget har bevilget tilskudd til tapsdekning for hver av ordningene, og ordningenes formuesmasse er begrenset til tilskuddet til tapsdekning. Inntektene under ordningene tilbakebetales direkte til statskassen. Midler til administrasjon av de midlertidige garantiordningene er bevilget som tilskudd og delegert til Eksfin gjennom tildelingsbrev. Tilskuddene skal dekke utgifter til etablering og administrasjon. Dersom det ved årsslutt gjenstår ubenyttet tilskudd til administrasjon for de midlertidige garantiordningene med støtteelement, skal ubenyttede midler føres som fondskapital i årsregnskap for den enkelte ordningen.

5.2.2 ÅRSRAPPORT INKL. REGNSKAPSPRINSIPP OG REVISJON

Eksfin skal lage én årsrapport som samlet fremstiller virksomheten. Utforming av årsrapporten med årsregnskap skal følge mal for statlige årsrapporter og anbefalingene DFØ har til innhold og utforming: Se [Årsrapport](#).

Eksfins årsrapport skal inneholde regnskap for virksomheten (administrasjonen og for eksportkredittordningen), regnskap for garantiordningene som skal gå i balanse på lang sikt og regnskap for midlertidige garantiordninger med støtteelement. Krav til årsregnskapene er angitt i R-115 *Utarbeidelse og avleggelse av statlige virksomheters årsregnskap*. Årsregnskapet for administrasjonsregnskapet og regnskap for eksportkredittordningen skal utformes i henhold til mal for statsbanker, mens årsregnskap for garantiordningene skal utformes i henhold til krav for statlige fond.

Både styret og administrerende direktør skal signere årsrapport og årsregnskap. Eksfin skal utarbeide separate regnskap for de ulike garantiordningene (fondsregnskap). Eksfin skal presentere årsregnskapene for garantiordninger med balansekrav og garantiordninger med støtteelement samlet i hvert sitt dokument, som en del av årsrapporten. Låneregnskapet for eksportkredittordningen fremstilles som del av administrasjonsregnskapet.

Regnskap for administrasjon og eksportkredittordningen

Administrasjonsregnskapet til Eksfin kan føres etter kontantprinsippet. Den regnskapsmessige fremstillingen av utlånsregnskapet vil gjøres som del av administrasjonsregnskapet og følge kontantprinsippet. Så snart styret finner det hensiktsmessig eller senest fra regnskapsåret 2024 skal regnskapene føres etter de statlige regnskapsstandardene (SRS).

Låneregnskapet for eksportkredittordningen skal for hver lånekunde dokumentere bevegelser på lånekonti, herunder utbetalte lån, avdrag og innfrielse av lån, innbetalte og opptjente renter, gebyrer og utestående lånebeholdninger ved regnskapsperiodens slutt. Utlånene skal bokføres og verdien av lånene skal omvurderes og justeres for valutakursendringer. Verdien av lånene skal nedskrives/opskrives for urealisert valutatap eller valutagevinst. Ved avdrag/innfrielse av lån skal realisert valutatap/valutagevinst bokføres under avdragsposten. Sammenhengen mellom låneregnskapet og statsregnskapet skal være sporbar og dokumentert.

Regnskap for garantiordningene

Eksfin skal avlegge fondsregnskap i henhold til SRS for garantiordningene med balansekrav, jf. unntak fra enkeltpunkter i SRS i vedlegg. Hver ordning skal dekke sin andel av de reelle administrasjonsutgiftene.

For de midlertidige garantiordningene med støtteelement skal Eksfin avlegge fondsregnskap etter kontantprinsippet inntil videre. Departementet vil gjøre en ny vurdering av regnskapsprinsipp for de midlertidige garantiordningene med støtteelement senest innen 2024. Dersom det ved årsslutt er ubenyttede midler i tapsfondene knyttet til de midlertidige garantiordningene for å håndtere koronasituasjonen, skal ubenyttede midler føres som fondskapital.

Reguleringsfond

Fullmakt til bruk av reguleringsfond for overføring av eventuelt mindreforbruk av bevilgning til forvaltning av eksportkredittordningen meddeles i ordinære tildelingsbrev fra Nærings- og fiskeridepartementet til Eksfin.

Revisjon

Riksrevisjonen forestår revisjon av Eksfins virksomhet, herunder årsregnskap, og rapporterer resultatene av sin revisjon og kontroll til Stortinget.

6 NASJONALT OG INTERNASJONALT REGELVERK

Eksfins virksomhet skal være i samsvar med nasjonalt og internasjonalt regelverk for offentlig låne- og garantivirksomhet.

Følgende nasjonale og internasjonale regelverk er sentrale:

- den OECD-tilknyttede avtalen "Arrangement on Officially Supported Export Credits" og tilhørende anbefalinger
- EØS-avtalens regler om offentlig støtte

Hovedinstruks for Eksportfinansiering Norge (Eksfin)

- WTO-regelverket, særlig "the Agreement on Subsidies and Countervailing Measures" og Nairobi-pakken om restriksjoner for eksportfinansiering av jordbruksprodukter
- relevante bestemmelser i norske lover, herunder verdipapirhandelloven

Hvitvaskingslovens forpliktelser, eksempelvis risikobaserte kundetiltak og løpende oppfølging av kundeforhold samt gjennomføring av nærmere undersøkelser dersom det avdekkes forhold som kan indikere at midler har tilknytning til hvitvasking eller terrorfinansiering, er også relevant for virksomheten selv om Eksfin ikke er underlagt loven som sådan.

Eksfin har mulighet til å gjøre unntak fra innsyn i journalinnføringer og dokument i enkelt-saker om utstedelse av lån og garantier, jf. offentlegforskrifta § 9 fjerde ledd. Det vises for øvrig til forvaltningslovforskriftens § 21 a om at låne- og garantivedtak ikke er å anse som enkeltvedtak.

VEDLEGG

6.1 UNNTAK FRA ØKONOMIREGELVERKET

I henhold til DFØs brev av 25. mai 2021 er følgende unntak innvilget til Eksfin⁴:

1. Permanent unntak fra 3.7.1 Statens konsernkontoordning – vedr. valutakonto
Det følger av bestemmelsene punkt 3.7.1 at virksomhetens betalingsformidling i form av inn- og utbetalinger skal skje gjennom statens konsernkontoordning. Eksfin har unntak fra dette og kan opprette valutakontoer både for låne- og garantiordningene.
2. Permanent unntak fra bestemmelsene om å foreta overføringer via nettbank
Eksfins unntak fra bestemmelsene gjelder krav i følgende punkter:
 - 3.7.3.2 om at betalingsoppdrag skal produseres i virksomhetens økonomisystem,
 - 3.7.3.3 om autorisasjon av betalingsoppdrag, og
 - 4.3.3 om krav til funksjonalitet for betalingsformidling i økonomisystemet.

Unntakene gir Eksfin anledning til å benytte reserveløsning for utbetaling av midler. Eksfin skal innrette kontrolltiltak og prosesser for bruk av reserveløsningen, som innebærer følgende:

- minimum to tilsatte skal undertegne hver transaksjon i et betalingsoppdrag,
- dersom det gjøres en endring i beløp eller bankkontonummer på en transaksjon i et betalingsoppdrag som er undertegnet, men ikke utbetalt, må endringen undertegnes på nytt av to tilsatte,
- minst en av de to tilsatte som undertegner transaksjonen skal ikke ha tilgang til å registrere betalingsoppdrag i økonomisystemet eller nettbanken, og
- for hver transaksjon sikre at banken har bekreftet hva som ligger i bankens systemer. En slik bekreftelse skal for hver transaksjon minst inneholde utbetalingsbeløpet og mottakers bankkontonummer.

Videre skal Eksfin ha en skriftlig dokumentasjon som dekker rutiner for bruk av unntakene ved reserveløsninger. Eksfin skal etablere en internkontroll, som blant annet omfatter kontroll av betalingsoppdrag/transaksjoner som ligger i bankens system mot det som ligger i økonomisystemet.

3. Permanent unntak fra SRS 1 Oppstillingsplaner
Eksfin har unntak fra punkt 9 og 13 i SRS 1 Oppstillingsplaner for resultatregnskap og balanse.

⁴ Unntakene er blant annet basert på tidligere innvilgede unntak fra DFØ til Eksportkreditt Norge og GIEK. Brev fra DFØ av 23.10.2020 om Eksportkreditt Norges unntak om valutakonti, DFØs brev av 08.10.2018 om Eksportkreditt Norges unntak om nettbankoverføringer, brev av 8.9.2016 fra DFØ om GIEKs unntak om SRS, brev av 11. juni 2020 fra DFØ om GIEKs unntak for reserveløsning for utbetalinger, brev fra daværende Senter for statlig økonomistyring (SSØ nå DFØ) av 22.12.2004 og DFØ av 4.12.2017 om unntak for garantiordningene.

4. Permanent unntak fra 8 Forvaltning av garantiordninger

Bestemmelsene punkt 8.1 annet avsnitt slår fast at garanti etter kapittel 8 ikke er aktuell dersom långiver er et statlig forvaltningsorgan. Eksfin har unntak fra dette slik at garantiordningene kan avdekke risiko for eksportkredittordningen. Følgende unntak gjelder for garantiordningene (inkl. når garantiordningene dekker risikoen for lån ytet fra eksportkredittordningen):

- 8.2.2 første avsnitt bokstav b om at staten stiller seg som simpel kausjonist,
- 8.2.2 første avsnitt bokstav c om at risikofordelingen mellom staten og øvrige långivere og garantister skal være på pro rata basis,
- 8.2.2 femte avsnitt om at statens ansvar bør begrenses oppad til en maksimal grense i kronebeløp for garantier for lån i utenlandsk valuta,
- 8.3.3 første avsnitt om at vilkår for garanti skal nedfelles i en avtale/garantierklæring, og
- 8.3.3 andre avsnitt bokstav c om krav til periodisk rapportering fra långiver.

Tillatelsen er permanent, dvs. inntil det gjøres vedtak om ev. endringer i ordningene. Unntakene vil gjelde for nye garantiordninger, forutsatt at Stortinget har godkjent hovedvilkårene i tråd med grunnlaget for søknaden og unntakene som er gitt. Nærmere beskrivelse av unntakene fremkommer i *Regelverk for Eksportfinansiering Norge (Eksfin) sine ordninger*.

REGELVERK FOR EKSPORTFINANSIERING NORGE (EKSFIN) SINE ORDNINGER

*Fastsatt av Nærings- og fiskeridepartementet, med ikrafttredelse 1. januar
2023*

*Erstatter tidligere Regelverk for Eksportfinansiering Norge (Eksfin) sine ordninger fastsatt
av NFD med ikrafttredelse 8. november 2022.*

INNHOLDSFORTEGNELSE

Innholdsfortegnelse	2
1 Regelverkets formål, virkeområde og forhold til Økonomiregelverket	4
2 Forvaltning og saksbehandling inkl. oppfølging overfor avtalepart.....	5
2.1 Søknadsbehandling.....	5
2.2 Oppfølging og kontroll	6
2.3 Tapsbegrensning	6
2.4 Evaluering	7
2.5 Forvaltning av eksportkredittordningen.....	7
2.5.1 Krav til garantist - minimum ratingnivå.....	8
2.5.2 Krav til garantiordningenes risikoavdekning for eksportkredittordningen.....	8
2.5.3 Kostnader/gebyrer som kan belastes låntakerne.....	8
2.6 Forvaltning av garantiordningene	9
2.6.1 Hovedvilkår	9
2.6.2 Bruk av trekkfullmakt.....	10
2.6.3 Prosedyre ved akutte situasjoner uten trekkfullmakt.....	11
2.6.4 Krav til garantierklæring/-avtale.....	11
2.6.5 Krav til rapportering fra avtaleparter og oppfølging av risikoavdekning for lån .	11
2.6.6 Innfrielse av ansvar under garantiordningene.....	12
2.6.7 Samfinansiering med andre offentlige aktører	12
3 Eksportordningene – vilkår og betingelser	12
3.1 Formål og målgruppe	12
3.1.1 Eksportkredittordningen	12
3.1.2 Alminnelig Garantiordning	12
3.1.3 U-landsordningen.....	12
3.2 Fellesbestemmelser for lån og garantier under eksportordningene	13
3.2.1 Definisjoner	13
3.2.2 Eksportordningenes virkeområde.....	14
3.3 Bestemmelser for eksportkredittordningen	14
3.4 Fellesbestemmelser for Alminnelig garantiordning og U-landsordningen.....	16
3.4.1 Kriterier for tilbud om garanti	16
3.4.2 Spesifiserte standardvilkår	17
3.4.3 Bestemmelser for investeringsgarantier	17
3.4.4 Bestemmelser for kortsiktig kredittforsikring	18

3.5	Bestemmelser for U-landsordningen	18
3.5.1	Kriterier for tilbud om garanti	19
3.5.2	Spesifiserte standardvilkår	19
3.5.3	Forvaltning av ordningen	20
4	Markedsmessige ordninger uten krav til eksport.....	20
4.1	Garantiordning for byggelån til skip, fartøy og innretninger til havs (Byggelånsgarantiordningen)	20
4.1.1	Formål og målgruppe	20
4.1.2	Kriterier for tilbud om garanti	20
4.1.3	Spesifiserte standardvilkår	21
4.2	Garantiordning for kraftintensiv industris kraftkjøp (Kraftgarantiordningen).....	21
4.2.1	Formål og målgruppe	21
4.2.2	Kriterier for tilbud om garanti	21
4.2.3	Spesifiserte standardvilkår	22
4.2.4	Forvaltning av ordningen	23
4.3	Det midlertidige skipsfinansieringstilbudet	23
4.3.1	Formål og målgruppe	23
4.3.2	Kriterier for tilbud om lån og garanti.....	23
4.3.3	Spesifiserte standardvilkår	24
4.3.4	Forvaltning av garantiordning for kjøp av skip fra verft i Norge til bruk i Norge (Skipsgarantiordningen)	24
5	Midlertidige garantiordninger (med støtteelement).....	25
5.1	Midlertidig lånegarantiordning i forbindelse med høye strømpriser	25
5.1.1	Formål og målgruppe	25
5.1.2	Kriterier for tilbud om garanti	26
5.1.3	Spesifiserte standardvilkår	26
5.1.4	Forvaltning av ordningen	28
6	Oppfølging av ordninger under avvikling	29
6.1	Gammel alminnelig ordning	29
6.2	Gamle særordninger	30
6.3	Midlertidig garantiordning for re-forsikring av kredittforsikring.....	30
6.4	Midlertidig garantiordning for luftfarten	30
6.5	Midlertidig reforsikringsordning for garantier stilt til reisegarantifondet (reisegarantiordningen)	31
6.6	Midlertidig lånegarantiordning i forbindelse med krigen i Ukraina	31

1 REGELVERKET'S FORMÅL, VIRKEOMRÅDE OG FORHOLD TIL ØKONOMIREGELVERKET

Dette regelverket er fastsatt av Nærings- og fiskeridepartementet (NFD) i henhold til Reglement for økonomistyring i staten og Bestemmelser om økonomistyring i staten (Økonomiregelverket), samt NFDs interne instruks. Endringer i regelverket som har vesentlige økonomiske eller administrative konsekvenser, herunder garantiordningenes hovedvilkår og bestemmelser for Alminnelig ordning og U-landsordningen, skal forelegges Finansdepartementet før implementering.

Eksportfinansiering Norge (Eksfin) ble operativ 1. juli 2021, jf. kongelig resolusjon 20/9891, og Stortingets budsjettvedtak i samsvar med Innst. 600 S (2020-2021) og Prop. 195 S (2020-2021). Eksfin har overtatt ordningene som tidligere ble forvaltet av Eksportkreditt Norge AS og Garantiinstituttet for eksportkreditt (GIEK).

Eksfins ordninger skal være et supplement til og ikke fortrenge private finansieringsaktører. Forvaltningen av ordningene og vilkårene for ordningene skal følge Økonomiregelverket med de unntak, tilføyelser og presiseringer som framgår av dette regelverket. I tillegg skal ordningenes regler og forvaltning være i tråd med den OECD-tilknyttede avtalen Arrangement on Officially Supported Export Credits (Arrangement) og dens sektoravtaler, EØS-avtalens regler om offentlig støtte og WTOs subsidieavtale *Agreement on subsidies and countervailing measures* og Nairobi-pakke med de tilføyelser og presiseringer som framgår av dette regelverket.

Følgende tre styringsdokumenter utfyller hverandre, da de regulerer ulike forhold ved styringen: Dette regelverket, *Hovedinstruks for Eksportfinansiering Norge (Eksfin)*, heretter *Hovedinstruksen*, og *Retningslinjer for forvaltningen av selskaper hvor staten har eierinteresser som følge av misligholds- og gjenvinningssaker i Eksportfinansiering Norge (Eksfin)*. I tillegg til dette finnes det en avtale mellom Eksfin og NFD som regulerer lån fra staten ifm. at Eksfin benytter seg av trekkfullmakt under en garantiordning, nemlig *Avtale om lån for å tilføre likviditet til utbetalinger under Alminnelig garantiordning mellom Eksportfinansiering Norge (Eksfin) (Låntaker) og Nærings- og fiskeridepartementet (NFD) (Långiver)*.

Formålet med dette regelverket er å regulere lån- og garantiordninger som NFD har delegert til Eksfin, herunder mål og målgruppe, kvalifikasjonskrav, vilkår og definisjoner for hver ordning, samt krav til forvaltning og saksbehandling. Kriterier for måloppnåelse og rapporteringskrav fremkommer i det årlige tildelingsbrevet.

Dersom Eksfin gjør vesentlige endringer i låne- og garantitilbudet som innebærer nye tolkninger av hjemler i regelverket skal endringene forankres med NFD. Vi viser for øvrig til departementets [tolkningsuttalelser](#) på Regjeringen.no.

Dette regelverket gjelder for:

- Eksportordninger
 - Eksportkredittordningen
 - Alminnelig garantiordning

- Garantiordning for investeringer i og eksport til utviklingsland (heretter referert til som U-landsordningen)
- Markedsmessige ordninger uten krav til eksport
 - Det midlertidige skipsfinansieringstilbudet
 - Lånetilbud for kjøp av skip fra verft i Norge til bruk i Norge¹
 - Garantiordning for kjøp av skip fra verft i Norge til bruk i Norge
 - Garantiordning for byggelån til skip, fartøy og innretninger til havs
 - Garantiordning for kraftintensiv industris kraftkjøp
- Midlertidige garantiordninger (med støtteelement)
 - Midlertidig lånegarantiordning ifm. høye strømpriser
- Ikke operative ordninger (ordninger under avvikling)
 - Gammel alminnelig ordning
 - Gamle særordninger
 - Midlertidig garantiordning for re-forsikring av kredittforsikring
 - Midlertidig garantiordning for luftfarten
 - Midlertidig refsikringsordning for garantier stilt til reisegarantifondet
 - Midlertidig lånegarantiordning ifm. krigen i Ukraina

NFD har egne retningslinjer for beredskapsordningen for statlig varekrigsforsikring. Ordninger som er delegert til Eksfin på vegne av andre oppdragsgivere enn NFD er ikke regulert i dette regelverk.

2 FORVALTNING OG SAKSBEHANDLING INKL. OPPFØLGING OVERFOR AVTALEPART

Kravene i de følgende punktene (2.1-2.4) gjelder for alle ordningene med mindre noe annet er spesifisert her eller under reglene for den enkelte ordning.

2.1 SØKNADSBEHANDLING

Eksfin treffer avgjørelse om innvilgelse, utbetaling, oppfølging og endring av enkeltstående utlån og garantier og kan inngå og signere all dokumentasjon knyttet til enkeltstående utlån og garantier på vegne av staten. Eksfin kan opptre som agent.

Saksbehandlingen skal følge reglene i stortingsvedtak, forvaltningsloven og krav til god forvaltningsskikk, habilitet og etisk adferd. Usaklig forskjellsbehandling skal unngås. Som en del av behandling av søknader skal Eksfin gi veiledning om lån og garantier, men det statlige oppdraget om generell eksportrådgeving er ikke en del av Eksfins ansvarsområde. Eksfin skal sørge for at tilbudet er kjent og tilgjengelig for målgruppene innenfor de enkelte ordningene.

Krav til tilbudsbrief og avslagsbrief

Eksfin skal ha retningslinjer for kredittvurdering og for når tilbud faller bort. Tilbud om lån og garantier skal inneholde vilkår og tidsfrist for aksept². Avslåtte søknader skal bekreftes med

¹ Teknisk sett er lånetilbudet ikke en egen låneordning. Tilbudet er en del av eksportkredittordningen. Eksempelvis dekkes utlån av samme utlånsfullmakter gitt av Stortinget.

² Med tilbud i denne sammenhengen menes endelig tilbud etter kredittvedtak.

avslagsbrev. Avslagsbrev skal inneholde opplysninger om at det ikke er klageadgang på slike vedtak fattet av Eksfin, jf. forvaltningslovsforskriften § 21 a, med mindre annet er bestemt under den enkelte ordning³.

Eksfin skal til enhver tid ha oversikt over tilbud om lån og garantier og utestående lån og garantier inkl. endringer i form av nedtrapping eller bortfall. Det vises til øvrige krav i Økonomiregelverkets punkt 8.3.4 om registrering av tilbud om garanti/garantiansvar.

2.2 OPPFØLGING OG KONTROLL

Oppfølging og kontroll av lån og/eller garantier i nedbetalingsperioden skal tilpasses risiko, vesentlighet og egenart i tråd med føringer i Hovedinstruksens punkt om styring og kontroll. Oppfølgings- og kontrolltiltak skal normalt baseres på mottatt innrapportering fra avtalepartene, i tråd med Eksfins vilkår.

2.3 TAPSBEGRENSNING

Adgang til å gjøre endringer i betingelser m.m for lån under eksportkredittordningen

I tilfeller hvor låntaker har betalingsproblemer og/eller misligholder lånet skal Eksfin iverksette tiltak for å sikre statens samlede verdier. I slike tilfeller kan lån under ordningen restruktureres, låneavtaler kan endres, det kan gis avdragsutsettelse, foretas debitorskifte og/eller tvangssalg. Det kan også foretas nødvendige utlegg og gis lån på markedsmessige vilkår.

Eksfin kan, når hensynet til statens samlede interesser tilsier det, refinansiere på markedsmessige vilkår lån hvor garantiordningenes risikoavdekning er minimum 70 prosent. Ved refinansiering i medhold av denne bestemmelsen gjelder ikke kravet om at tilbud om lån skal bidra til å utløse den kommersielle kontrakten mellom kjøper og selger.

Tapsbegrensende tiltak under garantiordningene

Ved mislighold og mulighet for mislighold skal Eksfin reagere raskest mulig og sette i verk egnede tiltak for å søke å unngå tap. Slike tiltak kan være (ikke-uttømmende liste):

- nedbetalingsordninger
- rettslig forfølgning
- konkursbegjæring
- erverv av aksjer og opsjoner, herunder kjøp eller overtagelse av aksjer, konvertering av lån til aksjer, etablering av aksjeselskap og innskudd av aksjekapital (med forbehold om fullmakt fra Stortinget)
- realisering av aktiva, herunder avhendelse av aksjer, oppløsning av aksjeselskap og inngåelse av salgskontrakter
- inngåelse av avtaler om betingelser for fremtidig avhendelse av aksjer
- midlertidig drift eller deltagelse i drift av pant

³ Forskriftsbestemmelsen er ikke til hinder for at NFD eller andre oppdragsgivere kan fastsette at det likevel er klageadgang på enkelte beslutninger.

- yte lån på markedsmessige vilkår
- yte eller garantere for ansvarlige lån og/eller konvertible lån
- yte eller garantere for lån til å overta pant fra foranstående eller sidestilte panthavere
- stille nye garantier også i situasjoner der dette ikke er forbundet med ny eksport
- salg av fordring
- innfrielse og videresalg av lån som står i fare for å bli misligholdt

Eksfin skal i oppfølgingen av tiltakene etterstrebe å delta på minst like gode vilkår som tilsvarende kreditorer og medgarantister. Formålet med tiltakene skal være å få dekning av krav, og tiltakene skal kun vare så lenge det er nødvendig for kravdekning. Eksfin skal søke å begrense det totale omfanget av sine eierposisjoner.

Vesentlighet i misligholds- og gjenvinningsarbeidet

I tråd med Økonomiregelverket skal Eksfin informere departementet om vesentlige forhold. Følgende elementer *kan* trekke i retning av at en misligholds- eller gjenvinnings sak kan anses som vesentlig:

- saker med prinsipiell betydning
- særlig store engasjementer
- saker der det kan bli behov for å bruke trekkfullmakten
- saker som kan føre til at balansekravet ikke oppfylles
- saker med handelspolitiske og/eller utenrikspolitiske aspekter
- saker med omdømmerisiko

Bruk av tapsbegrensende virkemidler som ikke spesifikt er nevnt ovenfor og erverv og avhending av aksjer og opsjoner anses som vesentlig, og departementet skal informeres om dette.

Gjenvinning

Eksfin skal drive aktiv gjenvinning etter utbetaling under garantier både overfor private og offentlige debitorer og garantister mv.

2.4 EVALUERING

Departementet skal med noen års mellomrom i samarbeid med Eksfin sørge for at det gjennomføres evalueringer av ordningene som virksomheten forvalter.

2.5 FORVALTNING AV EKSPORTKREDITTORDNINGEN

Kravene i dette punktet (2.5) gjelder også for lån under skipsfinansieringstilbudet med mindre noe annet er spesifisert her eller under reglene for skipsfinansieringstilbudet.

Lånene skal gis i tråd med vedtak fra Stortinget og stå på statens balanse. Rammer for utlån under ordningen fastsettes av Stortinget. Summen av nye utlån i ett år må ikke overstige de rammer Stortinget fastsetter.

Eksfin kan gi tilbud om lån i norske kroner og fremmed valuta.

2.5.1 KRAV TIL GARANTIST - MINIMUM RATINGNIVÅ

Statlige eksportgarantiinstitusjoner og finansinstitusjoner (banker og forsikringselskaper) både innenfor og utenfor OECD-området kan være garantister. Alternativt kan risiko for lånene under eksportkredittordningen avdekkes under Eksfins garantiordninger i henhold til krav om dette nedenfor.

Følgende krav til minimum ratingnivå gjelder for garantister for lån under eksportkredittordningen, som må sees i sammenheng med kravene i Hovedinstruksen om håndtering av kredittrisiko i eksportkredittordningen:

1. Minimum ratingnivå for garantister og for finansinstitusjoner det etableres kontantdepot i, settes til BBB eller tilsvarende ved avtaleinngåelse.
2. Ratingkravet BBB gjelder også for agentbanker. Dersom lånebeløpet utbetales gjennom agentbanken, settes minimum ratingkrav til BBB+.
3. Eksfin har gjennom låneavtalene en rett, men ikke plikt, til å kreve skifte av garantist dersom garantistens rating faller og blir lavere enn minste akseptable rating, som er lik BBB. Eksfin kan utelate ratingklausulen dersom særskilt begrunnelse foreligger.
4. Innenfor en samlet eksponering på maksimalt 300 mill. kroner kan det inntil videre aksepteres garantister med minimum ratingnivå BB for lån i eksportkredittordningen. Eksponering mot en enkelt garantist med ratingnivå BB skal ikke overstige 25 pst. av rammen på 300 mill. kroner.

2.5.2 KRAV TIL GARANTIORDNINGENES RISIKOAVDEKNING FOR EKSPORTKREDITTORDNINGEN

Eksfin har unntak fra bestemmelsene punkt 8.1 slik at garanti kan stilles selv om långiver er et statlig forvaltningsorgan. Dette innebærer at reglene i kapittel 8 i Økonomiregelverket også gjelder der garantiordningen dekker risiko for lån under eksportkredittordningen (foruten der Eksfin har unntak innvilget av DFØ), jf. brev 25.05.2021 fra DFØ⁴.

Deler av lån under eksportkredittordningen som ikke har eksterne garantier/forsikringer eller kontantdepot, skal dekkes av relevant garantiordning i tråd med Eksfins til enhver tid gjeldende prinsipper for forhold mellom eksportkreditt- og garantiordningene.

Prising av lån og risikoavdekning skal gjøres separat og skal kunne verifiseres.

2.5.3 KOSTNADER/GEBYRER SOM KAN BELASTES LÅNTAKERNE

Låntakerne kan belastes med gebyrer (herunder direkte og indirekte kostnader) i tilknytning til etablering, endring og oppfølging av låneavtaler.

Eksfin skal viderefakturere eksterne kostnader knyttet til utarbeidelse og endring av lånedokumentasjon, herunder kostnader knyttet til juridisk bistand. Viderefakturerings av

⁴ Økonomiregelverkets punkt 8.1 annet avsnitt slår fast at garanti etter kapittel 8 ikke er aktuell dersom långiver er et statlig forvaltningsorgan.

eksterne kostnader kan unntaksvis fravikes dersom Eksfin finner at det foreligger rimelig grunn til dette i tilknytning til enkeltstående utlån.

2.6 FORVALTNING AV GARANTIORDNINGENE

Kravene i dette punktet (2.6) gjelder for alle garantiordningene med mindre noe annet er spesifisert her eller under reglene for den enkelte garantiordning.

2.6.1 HOVEDVILKÅR⁵

Det vises til Økonomiregelverket og Stortingets normalvilkår for garantiordninger. I dette punktet fremgår hovedvilkårene som gjelder for Eksfins garantiordninger inkludert eventuelle unntak fra Stortingets normalvilkår. I tillegg er det fastsatt noen overordnede spesifiserte standardvilkår for den enkelte ordning, som utdyper eller fraviker fra reglene i dette punktet. Eksempelvis risikodeling, prising, tapsfond og krav til sikkerheter. Eksfin kan spesifisere ytterligere standardvilkår for den enkelte ordning innenfor reglene i dette regelverket.

Stortingets rammer

Total ramme for ordningene (summen av nye og gamle tilbud om garanti og nytt og gammelt utestående garantiansvar inkl. fordringer) fastsettes av Stortinget. Eksfins samlede ansvar under garantier og tilbud om garanti må ikke ved tidspunkt for utstedelse av nye tilbud om garanti overstige de rammer Stortinget fastsetter. Fornyelse av tilbud hvor akseptfristen har utløpt, regnes som utstedelse av nytt tilbud. Eksfins tilbud om garanti og garantier i utenlandsk valuta skal omregnes til norske kroner etter dagskursprinsippet. Dette gjelder blant annet ved vurdering av om det er ledig kapasitet under rammen til å utstede nye tilbud om garanti inkl. ved fornyelse av tilbud⁶.

Balansekrav

Eksfin skal oppfylle kravet om at den enkelte garantiordning skal gå i balanse på lang sikt, med mindre noe annet er regulert under den enkelte ordning, jf. også punkt i Hovedinstruksen.

Med *balanse* for de ulike garantiordninger menes at det skal oppnås balanse mellom premier, gjenvinninger og finansinntekter og statlig tilskudd til tapsdekning på den ene siden, og administrasjonskostnader, finanskostnader og utbetaling under garantier på den andre siden.

Regnskap for den enkelte garantiordning benyttes til å måle oppfyllelsen av balansekravet.

Garantipremie/-gebyr og eventuell gjenvinning skal plasseres på egen konto for den enkelte ordning som både skal dekke forventede utgifter pga. tap og administrative utgifter⁷. Midlene

⁵ I dette punktet er også risikoavdekning for lån under eksportkreditordningen inkludert i garantibegrepet.

⁶ Vedtak om tilbud om garanti gis etter vurdering av størrelsen av tilbudet om garanti og rammeutnyttelse på vedtakstidspunktet.

⁷ Dette er hovedvilkår om statsgaranti, jf. 8.2.2 første ledd bokstav a i Økonomiregelverket.

skal overføres til konti i Norges Bank knyttet til konsernkontoordningen.

Overføringer av kapital fra Eksfin til statskassen skal synliggjøres i regnskapene for de ulike garantiordningene.

Risikodeling og risikonivå

Eksfin har unntak fra kravet i Økonomiregelverket om at garantiformen skal bestå i at staten stiller seg som simpel kausjonist⁸.

Med mindre annet er bestemt under vilkår for den enkelte garantiordning, har Eksfin unntak fra kravet i Økonomiregelverket om reell risikofordeling på pro rata basis og begrensning av statens garantiansvar til 50 pst. av tapene⁹. Eksfin skal, hvis det er hensiktsmessig, søke å oppnå risikodeling og på annen måte søke å minimalisere fremtidige tap. Risikoen vurderes på grunnlag av risikobildet på tidspunktet for tilbudet om garanti.

Eksfin har videre unntak fra kravet i Økonomiregelverket om at statens ansvar skal begrenses oppad til en maksimal grense i kronebeløp for garantier for lån i utenlandsk valuta¹⁰. Det er adgang til å dekke risiko i valuta fullt ut uten begrensning i NOK.

Premiefastsettelse

Eksfin har adgang til å fravike kravet i Økonomiregelverket om full forhåndsinnbetaling av premie¹¹. For garantier skal det kreves premie som fastsettes på grunnlag av en vurdering blant annet av risikoens art og størrelse, premienivået i andre land og internasjonale avtaler om minimumspremier. Premiene må fastsettes slik at hver enkelt garantiordning oppfyller balansekravet.

2.6.2 BRUK AV TREKKFULLMAKT

Dersom den opparbeidede kapitalen ikke skulle være tilstrekkelig stor til å dekke fremtidige utbetalinger, kan Eksfin få tilført nødvendig likviditet ved å ta opp lån fra statskassen. Eventuelle låneopptak vil skje som utbetalinger under en trekkfullmakt som NFD utsteder etter at Stortinget har vedtatt den. Øvre ramme for nytt og gammelt trekk skal fremgå av tildelingsbrev fra NFD. Før benyttelse av trekkfullmakt skal NFD og Eksfin inngå avtale som regulerer vilkårene for utbetaling, renter og tilbakebetaling av lån som trekkes opp under fullmakten. Videre skal det fremgå av avtalen hvilke personer i NFD som skal motta anmodninger om trekk. Eksfin skal til enhver tid ha oppdatert oversikt over hvilke personer i Eksfin som har myndighet til å signere anmodninger om trekk under trekkfullmakten. NFD skal ha kopi av denne oversikten.

⁸ Unntak fra pkt. 8.2.2 første ledd bokstav b i Økonomiregelverket.

⁹ Unntak fra pkt. 8.2.2 første ledd bokstav c i Økonomiregelverket.

¹⁰ Unntak fra pkt. 8.2.2 femte ledd i Økonomiregelverket.

¹¹ Ifølge brev fra daværende Senter for statlig økonomistyring (nå DFØ) av 22. desember 2004 er det ikke behov for å få innvilget unntak fra dette punktet i Økonomiregelverket. Dette er en presisering av hva som gjelder for Eksfins ordninger.

2.6.3 PROSEDYRE VED AKUTTE SITUASJONER UTEN TREKKFULLMAKT

Den påfølgende prosedyren skal kun benyttes i de tilfellene hvor Eksfin ikke klarer å innfri sine forpliktelser innenfor den aktuelle garantiordningens økonomi og trekkfullmakt ikke er gitt av Stortinget (eller ikke er tilstrekkelig).

1. NFD skal underrettes umiddelbart hvis Eksfin skal utbetale erstatning eller hvis det er stor sannsynlighet for utbetaling, og Eksfin ikke klarer å innfri sine forpliktelser innenfor den aktuelle garantiordningens økonomi.
2. Eksfin skal da underrette NFD skriftlig om størrelsen på forpliktelsen, når den forfaller, om den forfaller i flere omganger, hvilken valuta forpliktelsen er gitt i, hvilket tidsrom det er mellom tidspunktet når ansvar oppstår og når utbetalingen skal finne sted, muligheten for gjenvinning og forventet tap. Dersom det er tale om flere forpliktelser og flere garantiordninger, skal opplysningene gis for hver enkelt forpliktelse under disse ordningene.

Dersom NFD må fremme kongelig resolusjon og/eller egen proposisjon til Stortinget for å sikre kapitaltilførselen til Eksfin, skal NFD holdes løpende orientert om forhold som kan påvirke størrelsen på det aktuelle beløpet (som valutakursutvikling).

2.6.4 KRAV TIL GARANTIERKLÆRING/-AVTALE

Eksfin er unntatt fra kravet i Økonomiregelverket om at garantien skal utformes som en avtale/garantierklæring¹². Eksfin skal ha rutiner for hvordan Eksfin skal dokumentere vilkårene for garantiordningenes risikoavdekning av lån under eksportkredittordningen.

Brudd på vilkår i garantien fra garantimottakers side, herunder brudd på informasjonsplikten, skal i henhold til Eksfins garanti og alminnelige rettsregler kunne få betydning for Eksfins ansvar. Dette kan f.eks. innebære helt eller delvis bortfall av garantidekning. Dette gjelder ikke ved risikoavdekning for lån under eksportkredittordningen.

2.6.5 KRAV TIL RAPPORTERING FRA AVTALEPARTER OG OPPFØLGING AV RISIKOAVDEKNING FOR LÅN

Eksfins garantier skal normalt inneholde krav om at garantimottaker informerer Eksfin om at garantiansvaret blir effektivt, f.eks. ved utbetaling av lån. Dette gjelder ikke ved risikoavdekning av lån under eksportkredittordningen, dvs. hvor det ikke er en ekstern garantimottaker. Videre skal Eksfin ha rutiner for hvordan Eksfin skal informeres om og følge opp alle forhold som med rimelighet kan sies å ha betydning for Eksfins ansvar under garantiordningene inkl. ved risikoavdekning av lån under eksportkredittordningen. Eksfin er unntatt fra kravet i Økonomiregelverket om periodisk rapportering fra garantimottaker¹³.

¹² Unntak fra pkt. 8.3.3 første ledd i Økonomiregelverket.

¹³ Unntak fra pkt. 8.3.3 andre ledd bokstav c i Økonomiregelverket.

2.6.6 INNFRIELSE AV ANSVAR UNDER GARANTIORDNINGENE

Det skal foreligge rutiner for behandling av krav om innfrielse av garantiansvar der det framgår hvordan Eksfin skal påse at garantimottaker har korrekt grunnlag for kravet.

Eksfin skal også ha rutiner for når og hvordan garantiordningene i den enkelte sak skal innfri lån under eksportkredittordningen.

Det skal foreligge rutiner for behandling etter at garanti eventuelt er innfridd, dvs. for hvordan gjenvinningsarbeidet og realisasjon av sikkerhet skal gjennomføres, herunder hvilke omkostninger som kan pådras, spørsmål om og eventuelt hvordan Eksfin skal tre inn i garantimottakers sikkerhet og tiltak for sikring mot tap pga. kommersielle innsigelser fra debitor i regressomgangen.

2.6.7 SAMFINANSIERING MED ANDRE OFFENTLIGE AKTØRER

Dersom Eksfin i markedsmessige transaksjoner i Norge samfinansierer med andre offentlige virksomheter, som f.eks. Innovasjon Norge, skal den samlede offentlige risikoandelen ikke overstige 75 pst. av lånefinansieringen.

3 EKSPORTORDNINGENE – VILKÅR OG BETINGELSER

3.1 FORMÅL OG MÅLGRUPPE

3.1.1 EKSPORTKREDITTORDNINGEN¹⁴

Formålet med eksportkredittordningen er å fremme norsk eksport. Dette skal gjøres ved å tilby kunder av norske eksportører eksportkreditter på internasjonalt konkurransedyktige betingelser. Videre skal ordningen bidra til å finansiere eksportrelaterte investeringer og til å finansiere klimavennlige investeringer med eksportpotensial gjennom markedsmessige lån. Målgruppen for ordningen er norske eksportører av kapitalvarer og tjenesteytelser.

Ordningen skal også bidra til å oppnå formålet med skipsfinansieringstilbudet, ref. punkt 4.3.1, og det vises til egen målgruppe for denne delen av ordningen.

3.1.2 ALMINNELIG GARANTIORDNING

Formålet med Alminnelig garantiordning er å fremme norsk eksport og norske investeringer i utlandet. Målgruppe er bedrifter og næringsdrivende som bidrar til norsk eksport eller investeringer i utlandet.

3.1.3 U-LANDSORDNINGEN

¹⁴ Teknisk sett inneholder ordningen også et lånetilbud for kjøp av skip fra verft i Norge til bruk i Norge. Eksempelvis dekkes utlån av samme utlånsfullmakter gitt av Stortinget.

Formålet med U-landsordningen er å fremme norsk eksport og norske investeringer i land som definert i Regelverkets punkt 3.5.1 og med høyere risiko enn det som er akseptabelt under Alminnelig garantiordning. Samme målgruppe som under Alminnelig garantiordning gjelder.

3.2 FELLESBESTEMMELSER FOR LÅN OG GARANTIER UNDER EKSPORTORDNINGENE¹⁵

3.2.1 DEFINISJONER

Med *CIRR* menes Commercial Interest Reference Rate, som er minimumsrentesatser fastsatt for fastrentelån under Arrangement.

Med *skip* forstås definisjonen av dette i Arrangement. Borerigger for olje- og gassvirksomhet og enheter som produserer olje og gass faller utenfor skipsdefinisjonen selv om de oppfyller kravene, men det må vurderes skjønsmessig om slike enheter likevel kan defineres som skip dersom de ikke er bygget for å ligge stille.

Med *til havs* menes indre farvann, territorialfarvann, økonomisk sone, kontinentalsokkel og åpent hav.

Med *eksport* forstås levering av varer og arbeids- og tjenesteytelser, herunder overdragelse av teknisk kunnskap, lisens- og patentrettigheter og lignende, når oppgjør og/eller inntjening skal skje fra/i utlandet.

Med *norsk interesse* forstås eksporttransaksjoner med og i utlandet som fremmer norsk verdiskaping.

Leveranser til norske kjøpere

- 1) Følgende leveranser til norske kjøpere er også omfattet av eksportdefinisjonen:
 - a) Leveranser av utstyr og tjenester til skip og flyttbare innretninger til havs som bygges i utlandet
 - b) Leveranser av skip, flyttbare innretninger til havs, utstyr og tjenester til slike som har sin inntjening fra utenriksfart eller fra virksomhet utaskjærs og i ytre sjøområder.
 - i) Med *utenriksfart* menes enheter som ikke utelukkende går i fart mellom norske havner, men som (også) har fart mellom havner i Norge og utlandet eller mellom havner i utlandet.
 - ii) Med *virksomhet utaskjærs og i ytre sjøområder* forstås produksjon og tjenester utført minimum en nautisk mil utenfor grunnlinjen og som normalt har inntjening i utenlandsk valuta.
 - c) Leveranser av og til bunnfaste offshore vindkraftprosjekter, på lik linje med flytende vindkraftprosjekter.

¹⁵ I dette punkt er også risikoavdekning for lån under eksportkredittordningen inkludert i garantibegrepet.

- 2) Faste installasjoner til anvendelse innenfor olje- og gassvirksomhet på norsk sokkel eller fartøyer/plattformer med tilsvarende formål som en slik fast installasjon er ikke omfattet av eksportdefinisjonen.

Klimavennlige investeringer med eksportpotensial

- 1) Med klimavennlige investeringer med eksportpotensial menes investeringer som både:
- vil ha en produksjon og/eller produsere løsninger som bidrar til å redusere klimagassutslipp. For sektorer der det er relevant, skal investeringen være i tråd med prinsippene i EUs taksonomi, med vekt på miljømål 1, og
 - forventes å medføre eksport i løpet av 5-10 år, selv om investeringen i seg selv ikke nødvendigvis medfører eksport på kort sikt. Eksfins deltakelse skal stå i forhold til forventet eksport.

3.2.2 EKSPORTORDNINGENES VIRKEOMRÅDE

Det kan gis lån under eksportkredittordningen og avdekning, inkl. i form av garantier, under Alminnelig garantiordning og U-landsordningen i tilknytning til norsk eksport, eksport som i betydelig grad fremmer norsk interesse (vurderes skjønnsmessig i hver sak) og/eller leveranser til norske kjøpere i henhold til definisjonene ovenfor. Det kan også gis lån og garantier til klimavennlige investeringer i Norge med eksportpotensial i henhold til definisjonene ovenfor og eksportrettede investeringer i Norge. I hvilke situasjoner avdekning kan gis under Alminnelig garantiordning og U-landsordningen er mer utfyllende beskrevet i punktet nedenfor om garantiens omfang og garantimottaker.

3.3 BESTEMMELSER FOR EKSPORTKREDITTORDNINGEN

Kravene i dette punktet (3.3) gjelder også for skipsfinansieringstilbudet med mindre noe annet er spesifisert her eller under reglene for skipsfinansieringstilbudet.

Lån til eksportrettede investeringer i Norge

Under eksportkredittordningen kan det gis markedsmessige lån til eksportrettede investeringer i Norge. Innretningen på slike lån skal speile virkeområde til garantitilbudet for tilsvarende investeringer. Lånene skal normalt være på mer enn 50 mill. kroner.

Lån til klimavennlige investeringer i Norge med eksportpotensial

Under eksportkredittordningen kan det gis markedsmessige lån til klimavennlige investeringer i Norge med eksportpotensial. Lånene skal normalt være på mer enn 50 mill. kroner.

Kriterier for tilbud om lån

Tilbud om lån skal bidra til å utløse den kommersielle kontrakten mellom kjøper og selger ved at søknad om finansiering må foreligge før den kommersielle kontrakten inngås eller før den kommersielle kontrakten blir effektiv i tilfeller hvor kontrakter er inngått med forbehold om finansiering. Hvis det foreligger særskilte grunner, kan Eksfin tilby lån på markedsmessige vilkår selv om søknad ikke foreligger før kontrakten inngås. For lån til

eksportrettede investeringer i Norge og klimavennlige investeringer med eksportpotensial i Norge, gjelder ikke kravet om søknad før kontrakt.

Alle søknader som faller innenfor det fastsatte regelverket, vil få tilbud om finansiering. Med det fastsatte regelverk menes dette regelverket, norsk lov, Arrangement, samt internasjonale lover, avtaler og konvensjoner som er relevante for det enkelte tilbud om finansiering.

Vilkår

Det kan gis lån på CIRR-vilkår i henhold til Arrangement. Tilbudet om lån på CIRR-vilkår kan i enkelte tilfeller inneholde et støtteelement i form av gunstigere rente enn det som kan oppnås i markedet. Som alternativ til fastrentelån på CIRR-vilkår kan det gis lån med markedsmessig rente i tråd med notifisert prisingsmekanisme¹⁶ og regler i dette regelverk hvis transaksjonen kvalifiserer til lån på CIRR-vilkår. Øvrige vilkår for lån gis i henhold til Arrangement.

Lån på markedsmessige vilkår

Renten som tilbys til markedslån (garantipremier holdt utenom) skal settes på kommersiell basis og reflektere hva som blir betraktet som markedsrente for tilsvarende lån med tilsvarende sikkerhet. Eksfin skal søke å maksimere renteinntektene fra det enkelte lån.

Utlånsrenten skal ikke settes lavere enn den til enhver tid gjeldende «Base Price» for Eksfin. «Base Price» forstås som den syntetiske innlånsprisen til virksomheten tillagt administrasjonsgebyrer på til sammen 0,45 prosentpoeng, samt syntetiske kostnader ved å omgjøre fastrente til flytende rente og eventuelle syntetiske kostnader ved veksling fra norske kroner til den aktuelle lånevaluta. Den syntetiske innlånsprisen tar utgangspunkt i rentekurven for norske statsobligasjoner. I de tilfeller hvor private finansinstitusjoner er garantister for hele, eller en andel av lånet, vil det også tillegges en forholdsmessig risikopremie basert på markedsprisingen av «Credit Default Swaps» til den/de aktuelle finansinstitusjonen(er).

Markedsrente for tilsvarende lån skal dokumenteres og benyttes som minimumsrente. Fra denne minimumsrenten vil det kunne utledes renter i andre valuta og marginbindingsperioder. Det vil også bli justert for en eventuell risikopremie med kommersielle garantister. En av følgende informasjonskilder skal benyttes for å dokumentere markedsrenten (i prioritert rekkefølge):

- a) syndikatlånerente i det aktuelle lånet
- b) lånerente fra dokumenterte tilbud (ikke eldre enn én måned) fra tilsvarende långivere som Eksfin
- c) private finansinstitusjoners prising som er gjort tilgjengelig fra OECD (jf. prising i Arrangements sektoravtale for fly).

¹⁶ [Letter \(eftasurv.int\)](https://eftasurv.int) og [Letter \(eftasurv.int\)](https://eftasurv.int) og om sammenslåingen og prisingsmekanisme: [Letter \(regjeringen.no\)](https://regjeringen.no).

Der hvor Eksfin ikke er deltaker i et syndikat, hvor det ikke finnes dokumenterbare tilbud fra andre tilsvarende långivere og hvor det ikke er tilgjengelig priser fra OECD, skal Eksfin benytte ESAs referanserente som gulv for fastsettelsen av utlånsrenten. ESAs referanserente skal beregnes i henhold til ESAs retningslinjer for beregning av referanserente: EFTA Surveillance Authority's State aid Guidelines Part VII: Rules Regarding Applicable Rates – Reference and Discount Rates, samt i henhold til notifisert og godkjent anvendelse av retningslinjene for garanterte eksportlån fra Eksfin. Referanserenten tar utgangspunkt i angitt basisrente tillagt en margin som velges fra ESAs påslagsmatrise ut fra garantistens rating. Hver gang en ny ESA basisrente i NOK blir fastsatt, vil Eksfin med tilsvarende metode beregne en basisrente for andre hovedvalutaer (f.eks. USD, EUR og GBP). Eksfin kan omregne basisrenten for de ulike valutaslag til en fast margin over en flytende rente (f.eks. 1M IBOR, 3M IBOR eller 6M IBOR) uttrykt i IBOR i de respektive valutaene. Omregningen gjøres basert på markedspriser for bytte mellom faste og flytende renter i de respektive valutaer og løpetider.

3.4 FELLESBESTEMMELSER FOR ALMINNELIG GARANTIORDNING OG U-LANDSORDNINGEN¹⁷

3.4.1 KRITERIER FOR TILBUD OM GARANTI

Garantiens omfang og garantimottaker

Garantimottaker kan være enhver som får avdekket risiko som beskrevet under. Eksportgarantier kan dekke både kommersiell og politisk risiko. Garanti kan stilles for avdekning av risiko i forbindelse med:

1. kredittsalg.
2. finansiering av kjøper.
3. annen kredittgivning og lignende i tilknytning til norsk eksport.
4. finansiering av eksportvarelagre samt produksjon og levering av eksportvarer under faste salgskontrakter.
5. gjennomføring av kontrakter om leveranse som nevnt i definisjonene ovenfor¹⁸. Risiko i forbindelse med anbuds-, forskudds- og fullførelsesgaranti som et norsk foretak må stille overfor kjøper og risiko for at kjøper uberettiget utnytter den norske garanti.
6. salgsarbeid i utlandet og andre eksporttiltak.
7. leveranser fra utenlandsk kontraktspart som skal inngå i leveranser fra norsk eksportnæring som nevnt i definisjonene ovenfor¹⁹.

Garanti som nevnt over kan gis for norsk eksport som er knyttet til kontrakt mellom utenlandske kontraktsparter på en slik måte at oppgjør til den norske eksportør er avhengig av betaling fra den endelige kjøper.

¹⁷ I dette punktet er også risikoavdekning for lån under eksportkredittordningen inkludert i garantibegrepet.

¹⁸ Eksport, norsk interesse og leveranser til norske kjøpere.

¹⁹ Eksport, norsk interesse og leveranser til norske kjøpere.

Politisk risiko ved eksport

Dekning av politisk risiko kan omfatte tap som følge av manglende kontraktoppfyllelse som skyldes:

1. Krig, indre uroligheter, grensesperringer, naturkatastrofer, nye lover, offentlige restriksjoner, ekspropriasjon, moratorier og lignende forhold i utlandet.
2. At en fremmed stat, offentligrettslig institusjon eller offentlig selskap ikke oppfyller sine kontraktsmessige forpliktelser. Som offentlig selskap kan også regnes selskap som det er alminnelig å anta vil bli støttet av staten i tilfelle betalingsvansker.
3. Vedtak av norske eller utenlandske myndigheter eller lignende, for eksempel boikott.
4. Ustabilitet eller svikt i samfunns- og myndighetsfunksjonene som finner sted i forbindelse med politiske og/eller økonomiske omveltninger i vertslandet.
5. Dekning av politisk risiko omfatter også tap som oppstår ved tiltak som treffes fordi forhold som nevnt ovenfor antas å ville inntre.

Kommersiell risiko ved eksport

Dekning av kommersiell risiko kan omfatte tap som følge av at privat utenlandsk kontraktspart eller garantist blir betalingsudyktig eller av andre grunner, som ikke skyldes den norske kontraktsparts forhold, unnlater å oppfylle sine forpliktelser under vedkommende avtale.

Hvor garanti gis direkte til bank, finansinstitusjon, garantiinstitusjon, syndikat e.l. i forbindelse med finansiering av norsk eksport, kan garantidekningen også omfatte manglende betalingsinngang som skyldes den norske kontraktsparts forhold.

Dekning av kommersiell risiko omfatter også tap som oppstår ved tiltak som treffes fordi forhold som nevnt ovenfor antas å ville inntre.

3.4.2 SPESIFISERTE STANDARDVILKÅR

- Ved dekning av kommersiell risiko kan garantien ikke overstige 90 pst. for den del av den totale kreditt som forfaller de første åtte år. Betalingsterminer som forfaller senere enn åtte år etter utbetaling av lånet kan dekkes fullt ut.
- Hvis det ytes eller avdekkes kredittforsikring gitt i form av generalgaranti kan inntil 95 pst. dekkes når særlige grunner foreligger.
- Politisk risiko kan dekkes med inntil 100 pst.

3.4.3 BESTEMMELSER FOR INVESTERINGSGARANTIER

Anvendelse

Med *investeringer* forstås innskudd av kapital, produksjonsutstyr eller andre økonomiske ytelser i en bedrift. Lån til bedriften kan også regnes som investering. Garantiperioden kan ikke overstige 20 år.

Garantiens omfang og garantimottaker

Garantimottaker kan være enhver som får avdekket risiko som beskrevet under.

Investeringsgarantier dekker kun politisk risiko. Garanti kan stilles for avdekning av:

1. Risiko i forbindelse med selve investeringen
2. Risiko i forbindelse med lån som ytes til bedriften i forbindelse med investeringen, eller når lånet har karakter av investering
3. Risiko i forbindelse med garantiforpliktelser som investor overtar i forbindelse med investeringen kan også omfattes av garantien

Politisk risiko ved investeringer

Dekning av politisk risiko kan omfatte tap som følge av:

1. Ekspropriasjon, konfiskering eller lignende inngrep fra utenlandske myndigheters side
2. Ødeleggelse av formuesgoder ved krigshandlinger, opprør eller lignende uroligheter og naturkatastrofer som ikke naturlig vil falle inn under en naturskadeforsikring
3. Betalingsforbud, moratorier, valutarestriksjoner eller lignende hindringer for betaling eller overføring av kapital, renter eller utbytte
4. Kontraktsbrudd fra vertslandets myndigheter
5. Tap som følge av ustabilitet eller svikt i samfunns- og myndighetsfunksjonene som finner sted i forbindelse med politiske og/eller økonomiske omveltninger i vertslandet og som svekker forutsetningene for å kunne utnytte investeringen i den grad at den eller dens avkastning kan sies å ha gått tapt
6. Vedtak av norske eller utenlandske myndigheter eller lignende, for eksempel boikott

3.4.4 BESTEMMELSER FOR KORTSIKTIG KREDITTFORSIKRING

Generelt

I tråd med EFTAs overvåkningsorgan (ESA) sine retningslinjer for kortsiktig eksportkredittforsikring er "eksportkredittforsikring" ("*export-credit insurance*") definert som et forsikringsprodukt for kommersiell og politisk risiko tilknyttet betalingsplikt i en eksporttransaksjon. Med kortsiktig menes eksportkredittforsikring med kortere enn to års risikoperiode ("*risk period*"). EFTAs overvåkningsorgan (ESA) sine retningslinjer definerer hvilke risikoer som er "marketable risks", samt hvilke risikoer som er "non-marketable risks".

Eksfins tilbud av kredittforsikring

Eksfin kan tilby kortsiktig eksportkredittforsikring tilknyttet såkalt "non-marketable risks". Eksfin kan også reforsikre private kredittforsikringstilbydere sine forsikringer innenfor "non-marketable risks". Eksfin kan ikke tilby kortsiktig kredittforsikring tilknyttet såkalt "marketable risks". De til enhver tid gjeldende retningslinjer for kortsiktig kredittforsikring fra EFTAs overvåkningsorgan (ESA) skal overholdes²⁰. Det vises særskilt til punkt 4.3. i EFTAs overvåkningsorgan (ESA) sine retningslinjer for tilfeller hvor Eksfin forsikrer såkalt "temporarily non-marketable risks".

Eksfins tilbud av kortsiktig kredittforsikring skal være et supplement til markedet. Eksfin kan kun tilby kredittforsikring når eksportørene ikke får tilstrekkelig kredittforsikring i det private markedet.

3.5 BESTEMMELSER FOR U-LANDSORDNINGEN

²⁰ jf. [State aid guidelines for short-term export credit insurance](#)

3.5.1 KRITERIER FOR TILBUD OM GARANTI

Geografisk anvendelse

Garanti etter disse reglene kan gis for norske investeringer i og eksport til land som av OECD er definert som lavere mellominntektsland, lavinntektsland og minst utviklede land. Ordningen skal primært dekke land og regioner som er gitt høy prioritet i norsk bistand.

Garantien kan gis når risikoen som er forbundet med kreditten medfører at vedkommende risiko ikke anses egnet for dekning under Alminnelige garantiordning, men hvor det av bistandspolitiske grunner kan være ønskelig å tilgodese særlig utviklingsfremmende prosjekter.

Investeringsgarantier

Det forutsettes at det normalt foreligger tillatelse fra vedkommende utviklingslands myndigheter for overføring av kapital, renter og utbytte i form av generell lovgivning, multilateral eller bilateral avtale om beskyttelse av investeringer.

Garantimottaker skal betale en garantipremie som avhenger av hvilke risikotyper garantien omfatter.

Eksportgarantier

Dersom gjelden skal betjenes fra innenlandske kilder og landet ikke har fullt ut konvertibel valuta, forutsettes det at mottakerlandets myndigheter normalt gir garanti eller avgir en erklæring om at debitor kan omveksle lokal valuta til internasjonal konvertibel valuta og overføring av den nødvendige valuta ut av landet. Et slikt krav kan fravikes dersom landets lovgivning gir slik beskyttelse.

3.5.2 SPESIFISERTE STANDARDVILKÅR

Balansekrav

U-landsordningen skal gå i balanse på lang sikt når det tas hensyn til statlig grunnfond til tapsdekning²¹.

Grunnfond

Det er bevilget midler til et grunnfond for å dekke tap slik at Eksfin skal kunne ta større risiko under U-landsordningen enn under sin Alminnelige garantiordning.

Grunnfondet er 450 mill. kroner.

Grunnfondet skal dekke eventuelle utbetalinger under ordningen som overstiger premieinntekter og eventuelle gebyrer det aktuelle år. Grunnfondet er plassert på en egen ikke rentebærende konto i Norges Bank som administreres av Eksfin.

²¹ Jf. punkt 8.2.3 i Økonomiregelverket.

3.5.3 FORVALTNING AV ORDNINGEN

Administrasjon av ordningen

Dersom søknad om garanti mottas av NORAD, sendes denne straks over til Eksfin. Eksfin vurderer søknaden under Alminnelig garantiordning. Hvis søknaden ikke kvalifiserer under Alminnelig garantiordning, vurderes søknaden under U-landsordningen. Eksfin vurderer om de ønsker å forelegge prosjektet for NORAD for vurdering av om prosjektet er utviklingsfremmende. Eksfin holder NORAD og Utenriksdepartementet orientert om bruken av U-landsordningen.

Bruk av grunnfond tilknyttet U-landsordningen

Eksfin kan overføre midler fra grunnfondet dersom midler under ordningen ikke dekker utbetaling under garantier og administrasjonskostnader. Eksfin skal orientere NFD om hvordan behovet for midler fra grunnfondet har framkommet og gi en vurdering av hvordan grunnfondet skal bygges opp igjen.

Eksfin skal overføre garantipremier og evt. gebyrer mottatt fra investor/eksportør og gjenvunnet erstatningsbeløp til grunnfondet inntil det når sin vedtatte størrelse. Når grunnfondet er fylt opp til sin opprinnelige ramme på 450 mill. kroner, skal all overskytende likviditet plasseres på Eksfins rentebærende konto for ordningen.

Eksfin skal ha systemer og rutiner som sikrer oversikt over ubenyttede grunnfondsmidler til enhver tid.

4 MARKEDSMESSIGE ORDNINGER UTEN KRAV TIL EKSPORT

4.1 GARANTIORDNING FOR BYGGELÅN TIL SKIP, FARTØY OG INNRETNINGER TIL HAVS (BYGGELÅNSGARANTIORDNINGEN)

4.1.1 FORMÅL OG MÅLGRUPPE

Formålet med garantiordningen for byggelån til skip²², fartøy og innretninger til havs²³ er, gjennom risikoavlastning for private banker, å bidra til å sikre at norske skipsverft, offshoreverksteder og annen relevant virksomhet oppnår byggelån og på den måten bidra til å sikre økt aktivitet. Målgruppen er selskaper som er lokalisert i Norge og som produserer enhetene som omfattes av ordningen.

4.1.2 KRITERIER FOR TILBUD OM GARANTI

Anvendelse

Byggelånsgarantier og forskuddsgarantier kan utstedes under ordningen. Garantier etter disse reglene kan gis for lån til selskap lokalisert i Norge for følgende aktiviteter:

- Bygging eller ombygging av skip

²² Som *skip* er definert i dette regelverk

²³ Som *til havs* er definert i dette regelverk.

- Bygging eller ombygging av fartøy under 100 brutto tonn som kan registreres i norsk skipsregister og som skal brukes i næring
- Bygging eller ombygging av fartøy uten fremdriftsmaskineri
- Bygging, ombygging eller sammenstilling av innretninger til havs eller produksjon av vesentlige underleveranser til disse

Garantiens omfang

Det er et vilkår for å oppnå garanti at kjøper innbetaler en andel, normalt minimum 20 pst. av kontraktssummen i løpet av byggeperioden. Andelen bestemmes av Eksfins risikovurdering av forhold som anses relevante i hver enkelt sak. Risikofaktorer som vurderes er bl.a. antakelser om verftets gjennomføringsevne og finansieringsbehov gjennom byggeperioden, vurdering av teknisk risiko relatert til byggeprosjektet, finansiell soliditet hos kjøper og tilfredsstillende opplysninger vedrørende kjøperens finansieringsplan for fartøyet.

Risikoavdekning kan kun gis i tilfelle hvor det dokumenteres at kjøpet av det aktuelle skipet, fartøyet eller innretningen er finansiert på en tilfredsstillende måte.

Byggelånet skal være relatert til kostnader som påløper i det prosjekt kontrakten gjelder og skal senest forfalle til betaling ved avslutning av prosjektet.

4.1.3 SPESIFISERTE STANDARDVILKÅR

- Det skal for samtlige garantier under denne ordningen etableres en formell og reell risikofordeling på pari passu²⁴ basis.
- Under byggelånsgarantiordningen kan Eksfin dekke risiko med inntil 50 pst. av byggelånet og 50 pst. av forskuddsgarantiene til reder.
- Betaling for risiko skal minimum være den samme som medvirkende bank eller finansinstitusjon krever.

4.2 GARANTIORDNING FOR KRAFTINTENSIV INDUSTRIKRAFTKJØP (KRAFTGARANTIORDNINGEN)

4.2.1 FORMÅL OG MÅLGRUPPE

Garantiordningen for kraftintensiv industris kraftkjøp skal medvirke til at aktørene kan inngå langsiktige kraftavtaler på forretningsmessige vilkår. Målgruppen er selskaper registrert i Norge med virksomheter innenfor trelast og trevare, treforedling, kjemisk produksjon og metaller, og som har et årlig kraftforbruk på minst 10 GWh.

4.2.2 KRITERIER FOR TILBUD OM GARANTI

Med *kraftintensiv virksomhet* menes virksomheter som faller innenfor næringskodene 16, 17, 20 og 24 i henhold til Norsk standard for næringsgruppering (SN 2007), og innenfor

²⁴ Både begrepet pari passu og pro rata betyr en relativ deling. Eksfin bruker begrepet pari passu der hvor partene i alle henseender skal stå likt i den relative fordeling.

målgruppen. Også virksomheter som tilfredsstillt kravet til kraftforbruk, og som ville falt innenfor næringskodene 20, 21, 24 og 27 i henhold til Norsk standard for næringsgruppering (SN2002) omfattes av definisjonen.

Anvendelse

Kun garantier til finansiering av langsiktige kraftavtaler i industrien kan utstedes under ordningen.

Rammebetingelser

Garantier etter disse reglene kan gis for kraftintensiv industris kjøp av kraft på langsiktige vilkår. Det stilles følgende rammebetingelser:

- Garantier kan gis til enkeltvirksomheters kraftkjøp eller til kraftkjøp foretatt av en sammenslutning av virksomheter (konsortier) innenfor kraftintensiv industri.
- Garantier kan stilles både overfor kraftselger og banker eller andre långivere som finansierer kraftkjøpet. Eksfin garanterer ikke for at kraftselger oppfyller sine plikter etter en langsiktig kraftavtale.
- Kraftavtaler det garanteres for må være inngått med en kraftselger i EØS-området. Dette inkluderer både omsettere av kraft og kraftprodusenter.
- En kraftavtale må ha en varighet på minst syv år for å bli omfattet av ordningen. Det kan ikke garanteres for kraftavtaler med en varighet på mer enn 25 år.

Garantiens vilkår

I de tilfellene der Eksfin har stilt garanti, må overdragelse eller annen disposisjon over kraftavtalen godkjennes av Eksfin, som da vil vurdere vilkårene i garantiavtalen for å sikre at ordningen er på forretningsmessige vilkår.

4.2.3 SPESIFISERTE STANDARDVILKÅR

Garantiens omfang

Garantier kan til enhver tid maksimalt dekke 80 pst. av den underliggende forpliktelsen som garantien svarer mot. Ved mislighold kan Eksfins tapsdekning maksimalt utgjøre 80 pst. av det tapet som oppstår.

- Garantier skal tilbys på ordinære forretningsmessige vilkår og i tråd med fastsatte prinsipper i EØS-avtalen, jf. notifikasjon til ESA²⁵. Garantiene skal være koblet til en konkret kraftavtale, for et angitt beløp eller beløpsandel og for en begrenset tidsperiode. Garantipremiene skal ta hensyn til risiko på en måte som gjør at ordningen er selvfinansierende på lang sikt. Premiene skal reflektere følgende tre faktorer; (i) kapitalkostnad knyttet til relevant kapitaldekningskrav; (ii) alminnelig kredittrisiko; og (iii) dekningen av garantiordningens administrasjonskostnader. Eksfin skal minst en gang i året vurdere om de premier som tilbys er tilstrekkelige for å sikre at ordningen er selvfinansierende.

²⁵ <https://www.eftasurv.int/state-aid/state-aid-register/guarantee-scheme-purchase-electric-power-long-term-contracts>

- Ved garantistillelse der kraftkjøper er et konsortium skal de faktiske brukerne av kraften være betalingsansvarlige for sine respektive andeler, i den grad dette synes nødvendig ut fra forutsetningen om at ordningen skal gå i balanse. Eksfin skal om nødvendig stille krav til innholdet i avtalen mellom deltakerne i konsortiet og eventuelt til avtalen med deres morselskaper.
- Ved inngåelse av garantier skal Eksfin også vurdere kraftselgers soliditet og kreve morselskapsgarantier bankgarantier eller liknende dersom dette synes nødvendig.
- Garantien skal på en rimelig måte reflektere nåværende og fremtidig forbruk hos kraftkjøper.

4.2.4 FORVALTNING AV ORDNINGEN

Tilskudd til ordningen

I forbindelse med opprettelsen av Kraftgarantiordningen (jf. St.prp. nr. 1 (2009-2010) og Innst. 5 S (2009–2010)) ble det bevilget et tilskudd på 10 mill. kroner for å forskuttere kostnader med å administrere ordningen. Tilskuddet skal tilbakebetales når Eksfin anser det som hensiktsmessig ut fra likviditeten i ordningen.

4.3 DET MIDLERTIDIGE SKIPSFINANSIERINGSTILBUDET^{26,27}

Det midlertidige skipsfinansieringstilbudet er Eksfin sitt tilbud av lån og garantier for lån til redere i Norge sine kjøp av skip²⁸ fra verft i Norge når skipene skal brukes i Norge.

Tilbudet ble opprettet som et treårig tilbud, men har siden blitt forlenget midlertidig. Tilbudets midlertidighet begrenser likevel ikke løpetid på lån/garantier og har ikke betydning for tilbud om lån/garantier eller lån/garantier som allerede er utstedt.

4.3.1 FORMÅL OG MÅLGRUPPE

Formålet med skipsfinansieringstilbudet er å bidra til at redere i Norge oppnår finansiering på markedsmessige vilkår og dermed medvirke til økt aktivitet for skipsverft i Norge. Dette skal gjøres ved å tilby lån og garantier på markedsmessige vilkår. Målgruppen er verft og underleverandører i Norge.

4.3.2 KRITERIER FOR TILBUD OM LÅN OG GARANTI

Det kan gis lån og garanti for lån til selskaper registrert i Norge til kjøp av skip, inkludert utstyr og tjenester til slike, når disse enhetene helt eller delvis bygges ved verft i Norge og skal brukes i Norge. Tilsvarende som virkeområdet i Arrangements sektoravtale for skip omfattes nye skip og større ombygginger.

²⁶ I dette punkt er også risikoavdekning for lån under tilbudet inkludert i garantibegrepet.

²⁷ Skipsfinansieringstilbudet ble opprinnelig omtalt som en låne- og garantiordning. Teknisk sett er lånetilbudet ikke en egen låneordning. Nye lån og kostnader skulle dekkes innenfor hhv. eksisterende utlånsfullmakter og bevilgninger for eksportkredittordningen. Det ble opprettet som en egen garantiordning i GIEK.

²⁸ Som definert i dette regelverk.

Det skal foretas vurderinger tilsvarende Arrangements tilhørende anbefalinger om håndtering av miljø, antikorrupsjon m.m.

Bestemmelser om midlertidig lånetilbud

Det kan kun gis lån på markedsmessige vilkår i henhold til notifisert prisingsmekanisme og regler i dette regelverket²⁹.

Bestemmelser om midlertidig garantiordning for kjøp av skip fra verft i Norge til bruk i Norge (Skipsgarantiordningen)

Långivergarantier kan utstedes under ordningen.

Garantier kan stilles både overfor norske finansforetak og tilsvarende virksomheter i utlandet. Med *finansforetak* menes virksomheter som faller innenfor Lov om finansforetak og finanskonsern (finansforetaksloven).

4.3.3 SPESIFISERTE STANDARDVILKÅR

Bestemmelser om midlertidig lånetilbud

Med unntak av rentebestemmelser skal vilkårene følge Arrangements sektoravtale for skip.

Bestemmelser om midlertidig garantiordning for kjøp av skip fra verft i Norge til bruk i Norge (Skipsgarantiordningen)

- Garantien skal tilbys på markedsmessige vilkår og i tråd med fastsatte prinsipper i EØS-avtalen.
- Det skal ikke gis tilbud om garanti eller garanti til låntakere som er i økonomiske vanskeligheter.
- Garantien skal være koblet til en konkret finansiell transaksjon, for et angitt beløp og for en begrenset tidsperiode.
- Det skal etableres en formell og reell risikofordeling på pari passu vilkår for hver enkelt transaksjon mellom Eksfin og medvirkende bank(er) og/eller finansforetak. Eksfin tar dermed utgangspunkt i transaksjonsspesifikk markedldata ved fastsetting av vilkår for garantien, men likevel i tråd med vilkårene i Arrangements sektoravtale for skip.
- Garantien kan til enhver tid, inkl. ved mislighold, maksimalt dekke 75 pst. av det underliggende låneengasjementet.

4.3.4 FORVALTNING AV GARANTIORDNING FOR KJØP AV SKIP FRA VERFT I NORGE TIL BRUK I NORGE (SKIPSGARANTIORDNINGEN)

Tilskudd til ordningen

I forbindelse med opprettelsen av den midlertidige garantiordningen for kjøp av skip fra verft i Norge til bruk i Norge (jf. Prop. 1 S (2017-2018) og Innst. 8 S (2017–2018)) ble det bevilget et tilskudd på 10 mill. kroner for å dekke administrasjonskostnader i oppstarten av ordningen.

²⁹ [Letter \(eftasurv.int\)](https://www.eftasurv.int) og [Letter \(eftasurv.int\)](https://www.eftasurv.int) og om sammenslåingen og prisingsmekanisme: [Letter \(regjeringen.no\)](https://www.regjeringen.no).

Tilskuddet skal tilbakebetales når Eksfin anser det som hensiktsmessig ut fra likviditeten i ordningen.

5 MIDLERTIDIGE GARANTIORDNINGER (MED STØTTEELEMENT)

5.1 MIDLERTIDIG LÅNEGARANTIORDNING I FORBINDELSE MED HØYE STRØMPRISER

Ordningen er notifisert til og godkjent av EFTAs overvåkingsorgan ESA og i tråd med Europakommisjonens midlertidige rammeverk for offentlig støttetiltak for å støtte økonomien etter Russlands militære aggresjon mot Ukraina³⁰, ref. ESAs vedtak nr. 101/22/COL. Ordningen er midlertidig, med varighet til 31. mars 2023 og omfatter risikoavlastning til finansforetak. Ordningen skal sikre delvis statsgaranterte lån til bedriftene innenfor målgruppen. Ordningen skal implementeres i overensstemmelse med det midlertidige rammeverk for offentlig støttetiltak for å støtte økonomien etter Russlands militære aggresjon mot Ukraina, med de klargjøringer som følger av ESAs vedtak og nasjonalt regelverk.

5.1.1 FORMÅL OG MÅLGRUPPE

Formålet med lånegarantiordningen er å gi tilgang på banklån til strømintensive bedrifter som står overfor en akutt likviditetsmangel som følge av høye strømutgifter, slik at disse får tilgang til likviditet og dermed noe tid til å tilpasse seg situasjonen. Tiltaket innebærer at staten gjennom en midlertidig garantiordning tilbyr risikoavlastning til finansforetak slik at bedriftene får lån. Målgruppen for ordningen er bedrifter med virksomhet i Norge (selskaper som har rett eller plikt til å registrere seg i Foretaksregisteret), og som står overfor likviditetsmangel som følge av de høye strømkostnadene påløpt i Norge.

Garantiordningen er nasjonal og gjelder for bedrifter uansett størrelse. Garantiordningen gjelder lån til bedrifter med virksomhet i Norge³¹ med minst 3 pst. strømintensitet første halvår 2022, målt som faktiske strømkostnader (strømforbruk og nettleie, eksklusive merverdiavgift) i Norge som andel av omsetning i denne perioden. Foretakets støtteberettigede strømforbruk må skje i et strømprisområde hvor gjennomsnittlig spotpris per kWh for månedene juli til september 2022 er minst doblet fra samme periode året før.

Ordningen gjelder kun for lån til bedrifter som forventes å være lønnsomme under normale markedsforhold, operasjonalisert ved at finansforetakene selv tar noe av risikoen under ordningen og selv vurderer og avgjør hvilke lånesøknader som innvilges. Finansforetakene avgjør dette ved å gjøre nødvendige kredittvurderinger, inkludert en vurdering av om bedriften under normale markedsforhold (uten de ekstraordinært høye strømprisene) ville vært kredittverdige og i stand til å bære strømkostnadene sine.

³⁰ Temporary Crisis Framework for State Aid measures to support the economy following Russia's military aggression against Ukraine

³¹ Med virksomhet i Norge menes selskaper som har rett eller plikt til å registrere seg i Foretaksregisteret.

Kredittinstitusjoner og andre finansielle institusjoner er ikke støtteberettiget. Det samme gjelder for organisasjoner som benytter strømstøtteordningen for frivillige organisasjoner.

En virksomhet vil være støtteberettiget selv om den også får støtte under energitilskuddsordningen. Det samme gjelder foretak som oppfyller vilkårene for å motta støtte etter midlertidig forskrift 30. juni 2022 nr. 1273 om støtte som følge av ekstraordinære utgifter til elektrisk kraft for jordbruksforetak, veksthus og vanningslag.

Tilbudet gjelder nye lån, som er innvilget etter ordningens ikrafttredelse fra finansforetak med tillatelse til å drive finansieringsvirksomhet i Norge. Garantien gjelder for lån innvilget av finansforetak innen utgangen av mars 2023, med en varighet på opptil 6 år.

Lån i form av nedbetalingslån og kassakreditt kan kvalifisere for garanti under ordningen. Lånet kan være sikret eller usikret. Nedbetalingslån under ordningen kan gis med avdragsfrihet i opptil 36 måneder.

Formålet med lån under ordningen kan bare være dekning av driftsutgifter eller finansiering av investeringer. Driftsutgifter kan omfatte alle løpende utgifter, herunder utgifter til betjening av eksisterende gjeld.

5.1.2 KRITERIER FOR TILBUD OM GARANTI

Anvendelse

Garanti for finansforetaks lån til bedrifter i målgruppen.

Garantiens omfang og garantimottaker

Ordningen er åpen for finansforetak som gir lån til bedrifter innenfor målgruppen. Garantien dekker tap hos finansforetak som stammer fra lånene og som inntreffer innenfor lånets løpetid.

5.1.3 SPESIFISERTE STANDARDVILKÅR

Krav og vilkår for garantien

- a) Garantirammen fordeles mellom finansforetakene etter søknad til Eksfin.
- b) Garantiorordningen dekker 90 pst. av finansforetakets tap pro rata på hvert lån som oppfyller vilkårene. Dekningen gjelder tap av hovedstol og renter og tap knyttet til eventuelle eksterne inndrivelseskostnader. Etter hvert som lånet nedbetales, reduseres det garanterte beløpet forholdsmessig. Garantien dekker ikke forfalte renter utover 90 dager eller renter som påløper etter at det er åpnet gjeldsforhandlinger, rekonstruksjon eller konkurs hos låntaker.
- c) skal ikke utgjøre mer enn:
 - o 15 pst. av gjennomsnittlig årlig omsetning de siste tre regnskapsår³²;

³²Når mottakerene av tiltaket er nyetablerte foretak som ikke har tre avsluttede årsregnskap, vil beløpsbegrensningen (punkt 1) beregnes på basis av foretakets gjennomsnittlige årlige omsetning de to siste regnskapsår hvis det kun foreligger to avsluttede årsregnskap eller foretakets omsetning siste regnskapsår hvis det kun foreligger ett avsluttet årsregnskap.

- 50 pst. av strømkostnadene de siste 12 månedene³³ før den måned søknaden er sendt; eller
 - 50 millioner kroner per foretak (konsern).
- d) Andre krav for lånene:
- Så langt som mulig skal lånet ha samme betingelser som et tilsvarende lån til en tilsvarende låntaker ville hatt i en normal markedssituasjon.
 - Finansforetaket skal dokumentere at den økonomiske fordelingen av garantien fra Eksfin i størst mulig grad er overført til låntaker i form av høyere finansieringsvolum, redusert lånerente, og eventuelt også lempeligere sikkerhetskrav eller tilpasninger av andre betingelser for lånet.
 - Ikke ha en løpetid på mer enn 6 år.
 - Dette er ikke til hinder for at lån gis med kortere løpetid og forlenges innenfor rammen av 6 år.
- e) Staten vil få inntekter under ordningen i form av garantiprovisjon (som betales av låntaker) Alle inntekter under ordningen skal tilføres statskassen.
- Finansforetaket skal på vegne av staten kreve en garantiprovisjon fra låntaker.
 - Garantiprovisjonen skal settes til følgende nivå:

	År 1	År 2-3	År 4-6
Små og mellomstore bedrifter	25 bps	50 bps	100 bps
Store bedrifter	50 bps	100 bps	200 bps

- Hva som utgjør små og mellomstore bedrifter, er definert i vedlegg I til gruppefritaksforordningen (forordning (EU) nr. 651/2004 som innlemmet i EØS-avtalen og senere endret).
 - Alle andre bedrifter behandles som store.
- f) Finansforetakene som stiller kreditt til debitor er ansvarlig for kundeforholdet, og for overholdelse av lover og regler for drift av finansforetak som ikke er omfattet av tildelingsbrevet. Ved krav under ordningen vil Eksfin kontrollere at kriteriene i tildelingsbrevet er vurdert i hver enkelt sak.
- g) Garantibeløp utbetales fra Eksfin til finansforetaket etter anmodning fra finansforetaket og bekreftet kontroll fra Eksfin av at forutsetningene er oppfylt. Finansforetaket skal dokumentere at låntaker har misligholdt låneavtalen.
- h) Finansforetaket skal sikre at lån under ordningen ikke benyttes til førtidig innfrielse eller nedregulering av eksisterende gjeld til finansforetaket eller andre finansforetak.
- i) Garantiene skal tilfredsstillende vilkår for å kvalifisere som kredittbeskyttelse etter kapitalkravsforordningen, slik at finansforetakene kan behandle den garanterte delen av lån under ordningen som engasjement med staten.

³³Når mottakerene av tiltaket er nyetablerte foretak som har hatt virksomhet i en kortere periode enn tolv måneder, vil beløpsbegrensningen (punkt 2) beregnes på basis av strømkostnadene i den perioden foretaket har vært i virksomhet før den måned søknaden er sendt.

- j) Eksfin kan etter anmodning fra finansforetak samtykke til avtale om restrukturering hvor garanterte lån inngår hvis dette anses å være i statens interesse, herunder at statens økonomiske tap antas å bli lavere enn ved utbetaling. Vilåårene for restruktureringen skal være markedsmessige. Eksfin kan på anmodning fra finansforetak gjåre unntak for løpetid, hvis finansforetaket før garantitidens utløp finner grunn til å iverksette tapsreduerende tiltak overfor låntaker og forlengelse av garantitiden anses å være i statens økonomiske interesse.
- k) Staten og finansforetaket tar tap under garantien på like vilkår. Finansforetaket skal inndrive lånet inntil alle sikkerheter er realisert, herunder kausjoner og tredjemannspantsettelsler, og det er konstatert et eventuelt endelig tap. Alle innbetalinger eller oppgjør fra sikkerheter, etter fradrag av finansforetakets eksterne inndrivelseskostnader, skal fordeles forholdsmessig mellom finansforetaket og staten.

Forhold til annen statsstøtte (kumulasjon)

Finansforetaketskal vurdere forholdet til andre støtteordninger med tanke på reglene for kumulering av støtte, jf. *EUs Temporary Crisis Framework for State Aid measures to support the economy following the aggression against Ukraine by Russia*.

Ved søknad om lån må bedriften opplyse om, og i tilfelle hvor mye, foretaket har fått i lån med garanti under den midlertidige lånegarantiordningen i forbindelse med krigen i Ukraina. Slike lån skal legges sammen med lån under den midlertidige lånegarantiordningen i forbindelse med høye stråmpriser når det skal avgjøres om maksgrensene for størrelsen på garanterte lån er nådd.

Det samme gjelder lån fra flere finansforetak under den midlertidige lånegarantiordningen i forbindelse med høye stråmpriser. Når en bedrift søker om lån, skal den opplyse om slike lån fra andre finansforetak, og det er den samlede lånesummen som skal tas i betraktning når det skal avgjøres om maksgrensene for størrelsen på garanterte lån er nådd.

5.1.4 FORVALTNING AV ORDNINGEN

Tilskudd til ordningen

Det er ikke satt et balansekrav for ordningen.

Tilskudd til tap under ordningen, samt tilskudd til administrasjon av ordningen bevilges over statsbudsjettet, og meddeles forvalter av ordningen i egne tildelingsbrev.

- Tapsfondet skal brukes til erstatningsutbetalinger og eventuelle gjevninger skal tilbakeføres til fondet. Eksfin skal gi beskjed snarest til Nærings- og fiskeridepartementet ved et evt. behov for økte bevilgninger for dekking av utbetalinger under ordningen. Eventuelt overskytende tilskudd tilbakebetales til statskassen når ordningen avvikles.
- Tilskuddet skal brukes til å dekke administrasjonskostnader for forvaltning av ordningen.

Premieinntektene fra ordningen overføres til statskassen kvartalvis.

Særskilt om rapportering og registrering i Registeret for offentlig støtte

Eksfin skal pålegge finansforetakene som gjør bruk av garantier under ordningen, å rapportere til Eksfin om alle lån de yter med slik garanti. Finansforetakets rapportering skal inneholde informasjonen som kreves etter forskrift om registrering av offentlig støtte § 2.

Eksfin skal registrere garantier ytt under ordningen i Registeret for offentlig støtte innen 12 måneder fra det tidspunktet garantien utstedes, jf. EUs Temporary Crisis Framework for State Aid measures to support the economy following the aggression against Ukraine by Russia, del 3 om "Monitoring and Reporting".

Opplysnings- og oppbevaringsplikt

Eksfin skal pålegge finansforetakene å oppbevare opplysninger som er nødvendige for å kontrollere om alle tildelinger er i tråd med støttereglene, i minst ti år.

Finansforetakene skal videre gjøres oppmerksomme på at Eksfin eller departementet kan kreve at finansforetakene innen en bestemt frist fremlegger opplysninger som er nødvendige for å kontrollere at reglene om offentlig støtte overholdes, og at norske myndigheter uten hinder av taushetsplikt kan gi ESA alle opplysninger som er nødvendige for organets håndheving av EØS-avtalens regler om offentlig støtte.

Regnskap

Garantiordningen skal holdes adskilt fra Eksfins øvrige ordninger. Eksfin skal føre et eget regnskap for garantiordningen, etter kontantprinsippet.

Klageadgang

Det er klageadgang til Nærings- og fiskeridepartementet.

6 OPPFØLGING AV ORDNINGER UNDER AVVIKLING

Hvis en garantiordning opphører, dvs. ikke gis nye garantier, og alt ansvar er avviklet, skal eventuelt restbeløp i fondet – enten det er finansiert av tilskuddsbevilgning eller bare av innbetalt garantipremie – innbetales til statskassen ved NFD og inntektsføres under budsjettkapittel i statsregnskapet for tilfeldige inntekter.

Ordninger under avvikling har ikke balansekrav.

6.1 GAMMEL ALMINNELIG ORDNING

Ved behandlingen av St.prp. nr. 59 (1983–84) ble det etablert et prinsipp for gammel alminnelig ordning om behandling av gjenvunne beløp, nemlig at overskuddslikviditet utover 25 mill. kroner per 1. januar skal tilbakeføres til staten over neste års statsbudsjett med innbetaling 1. januar³⁴. Ved behandlingen av Prop. 1 S (2019-2020) vedtok Stortinget at

³⁴ Dette prinsippet ble frem til år 2000 ikke praktisert. I St. prp. nr. 1 (1999-2000) for Nærings- og handelsdepartementet ble det fulgt opp, og overskuddslikviditet har i påfølgende år blitt overført til statskassa.

grensen for tilbakeholdt overskuddslikviditet fra 2020 nedjusteres til 5 mill. kroner. Overskuddslikviditet skal tilbakeføres årlig til statskassen gjennom statsbudsjettet til NFD.

6.2 GAMLE SÆRORDNINGER

Hele fjorårets overskuddslikviditet skal årlig tilbakeføres til staten fra Gammel særordning for utviklingsland³⁵. Overskuddslikviditet skal tilbakeføres gjennom statsbudsjettet til NFD ved at overskuddslikviditet per 1. januar tilbakeføres til staten over neste års statsbudsjett med innbetaling 1. januar.

6.3 MIDLERTIDIG GARANTIORDNING FOR RE-FORSIKRING AV KREDITTFORSIKRING

Ordningsen var en midlertidig støtteordning iverksatt under koronapandemien og ble ikke videreført etter 30. juni 2021. Ordningen ble godkjent av ESA som lovlig statsstøtte³⁶.

Formålet med ordningen var å opprettholde et tilstrekkelig kredittforsikringstilbud for selskaper som selger sine varer og tjenester ved kredittsalg, gjennom å tilby risikoavlastning til kredittforsikringsselskapene. Målgruppen var kredittforsikringsselskaper som tilbyr kredittforsikring til selskaper som har rett eller plikt til å registrere seg i Foretaksregisteret. Ordningen gjelder risiko pådratt i perioden mellom 1. januar 2020 og 30. juni 2021, men kun utbetalinger knyttet til krav meldt inn på og etter 12. mars 2020. Det ble inngått avtale med fire kredittforsikringsselskaper under ordningen.

Eksfin skal følge opp eksisterende forpliktelser under ordningen, og fordringer så lenge det anses som regningssvarende. Det forventes ikke utbetalinger under ordningen etter 31. desember 2026.

Tilskudd til ordningen

Ved opprettelse av garantiordningen ble det bevilget et tilskudd på 1,62 mrd. kroner som tapsavsetning, jf. Stortingets vedtak i samsvar med Prop. 117 S (2019-2020). 810 mill. kroner av tapsavsetningen ble tilbakeført til statskassen i forbindelse med revidert statsbudsjett for 2021, jf. Stortingets vedtak i samsvar med Prop. 195 S (2020-2021). Eksfin skal gi beskjed snarest ved behov for økte bevilgninger for dekking av utbetalinger under ordningen. Eventuelt resterende tapsavsetning skal tilbakeføres til statskassen etter hvert som det ikke er forpliktelser tilknyttet ordningen.

Penger til å dekke Eksfins administrasjonskostnader for forvaltning av ordningen bevilges ved tilskudd over statsbudsjettet.

6.4 MIDLERTIDIG GARANTIORDNING FOR LUFTFARTEN

³⁵ Ordningen gikk ikke i likviditetsmessig overskudd før i 2000 da trekk på trekkfullmakt var nedbetalt, og overskuddslikviditet ble derfor for første gang overført til statskassen i St. prp. nr. 1 (2001-2002).

³⁶ [Letter ESA](#) og [Letter ESA](#)

Den midlertidige garantiordningen for luftfarten ble opprettet som en midlertidig ordning for å bidra til at flyselskapene kan få tilgang til finansiering i markedet, og at norsk luftfart opprettholdes gjennom en økonomisk krevende periode. Ordningen er ikke operativ fra 1. juli 2021, men Eksfin skal følge opp utestående ansvar og forpliktelser under ordningen.

6.5 MIDLERTIDIG REFORSIKRINGSORDNING FOR GARANTIER STILT TIL REISEGARANTIFONDET (REISEGARANTIORDNINGEN)

Formålet med den midlertidige reisegarantiordningen var å opprettholde et tilstrekkelig tilbud av garantier for pakkereisearrangører, gjennom å tilby risikoavlastning til banker og forsikringsselskaper som stiller slik garanti til Reisegarantifondet. Ordningen er ikke operativ fra 1. januar 2023, men Eksfin skal følge opp utestående ansvar og forpliktelser under ordningen.

6.6 MIDLERTIDIG LÅNEGARANTIORDNING I FORBINDELSE MED KRIGEN I UKRAINA

Formålet med den midlertidige lånegarantiordning i forbindelse med krigen i Ukraina var at bedrifter som var lønnsomme under normale markedsforhold, og som hadde likviditetsmangel som følge av Russlands aggresjon mot Ukraina skulle få tilgang til likviditet og dermed kunne tilpasse seg situasjonen. Ordningen er ikke operativ fra 1. januar 2023, men Eksfin skal følge opp utestående ansvar og forpliktelser under ordningen.